Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова приймальної комісії ПДАТУ

професор _____ **В.В. Іванишин**

25. 03. 2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з біології

при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі

за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра

на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії

доцент _____ **Т.В. Коваль**

Кам'янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з біології складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «14» березня 2019 року
Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з біології	5
Критерії оцінювання	11
Список рекомендованої літератури	12

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту з біології укладено на основі чинних навчальних програм:

- навчальної програми для 6–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновленої), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р., № 804;

- навчальної програми для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 14.07.2016 р., № 826.

Матеріал програми вступного іспиту з біології поділено на дев'ять розділів: «Рослини», «Гриби», «Тварини», «Людина», «Клітина. Індивідуальний розвиток організмів», «Організмовий рівень організації живої природи», «Основи генетики і селекції», «Надорганізмові рівні організації живої природи», «Історичний розвиток органічного світу», які, в свою чергу, розподілено за темами.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються арабськими цифрами, варіантів вибору – 4.

Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ З БІОЛОГІЇ

РОСЛИНИ

Будова рослини

Рослина — живий організм. Фотосинтез як характерна особливість рослин, живлення, дихання, рухи рослин.

Будова рослини. Тканини рослин. Органи рослин. Корінь, пагін: будова та основні функції. Різноманітність і видозміни вегетативних органів.

Розмноження рослин: статеве та нестатеве. Вегетативне розмноження рослин.

Квітка. Суцвіття. Запилення. Запліднення. Насінина. Плід. Способи поширення.

Різноманітність рослин

Способи класифікації рослин (за середовищем існування, будовою, розмноженням, тощо).

Водорості (зелені, бурі, червоні). Мохи. Папороті, хвощі, плауни. Голонасінні. Покритонасінні (Квіткові).

Екологічні групи рослин (за відношенням до світла, води, температури). Життєві форми рослин. Рослинні угруповання. Значення рослин для існування життя на планеті Земля. Значення рослин для людини.

ГРИБИ

Особливості живлення, життєдіяльності та будови грибів: грибна клітина, грибниця, плодове тіло. Розмноження та поширення грибів.

Групи грибів: симбіотичні — мікоризоутворюючі шапинкові гриби; лишайники; сапротрофні — цвільові гриби, дріжджі; паразитичні (на прикладі трутовиків і збудників мікозів людини).

Значення грибів у природі та житті людини.

ТВАРИНИ

Різноманітність тварин

Основні відмінності тварин від рослин та грибів. Особливості живлення тварин.

Будова тварин: клітини, тканини, органи та системи органів.

Способи класифікації тварин (за середовищем існування, способом пересування, способом життя тощо).

Кишковопорожнинні. Кільчасті черви. Членистоногі: Ракоподібні, Павукоподібні, Комахи. Молюски.

Паразитичні безхребетні тварини.

Риби. Амфібії. Рептилії. Птахи. Ссавці.

Процеси життєдіяльності тварин

Живлення і травлення. Особливості обміну речовин гетеротрофного організму. Різноманітність травних систем.

Дихання та газообмін у тварин. Органи дихання, їх різноманітність. Значення процесів дихання.

Транспорт речовин у тварин. Незамкнена та замкнена кровоносні системи. Кров, її основні функції.

Виділення, його значення для організму. Органи виділення тварин.

Опора і рух. Види скелета. Значення опорно-рухової системи. Два типи симетрії як відображення способу життя. Способи пересування тварин.

Покриви тіла тварин, їх різноманітність та функції.

Органи чуття, їх значення. Нервова система, її значення, розвиток у різних тварин.

Розмноження та його значення. Форми розмноження тварин. Статеві клітини та запліднення. Розвиток тварин (з перетворенням та без перетворення). Періоди та тривалість життя тварин.

Поведінка тварин

Поведінка тварин, методи її вивчення. Вроджена і набута поведінка. Способи орієнтування тварин. Хомінг. Міграції тварин.

Форми поведінки тварин: дослідницька, харчова, захисна, гігієнічна, репродуктивна (пошук партнерів, батьківська поведінка та турбота про потомство), територіальна, соціальна. Типи угруповань тварин за К. Лоренцем. Ієрархія у групі. Комунікація тварин. Використання тваринами знарядь праці. Елементарна розумова діяльність. Еволюція поведінки тварин, її пристосувальне значення.

ЛЮДИНА

Організм людини як біологічна система

Різноманітність клітин організму людини. Тканини. Органи. Фізіологічні системи.

Поняття про механізми регуляції. Нервова регуляція. Нейрон. Рефлекс. Рефлекторна дуга. Гуморальна регуляція. Поняття про гормони. Імунна регуляція.

Опора та рух

Значення опорно-рухової системи, її будова та функції. Кістки, хрящі. Огляд будови скелета. З'єднання кісток.

Функції та будова скелетних м'язів. Робота м'язів. Втома м'язів. Основні групи скелетних м'язів.

Розвиток опорно-рухової системи людини з віком. Надання першої допомоги при ушкодженнях опорно-рухової системи. Профілактика порушень опорно-

рухової системи.

Травлення

Значення травлення. Система органів травлення. Процес травлення: ковтання, перистальтика, всмоктування. Регуляція травлення. Харчові розлади та їх запобігання.

Обмін речовин та перетворення енергії в організмі людини — основна властивість живого. Харчування й обмін речовин.

Їжа та її компоненти. Склад харчових продуктів. Значення компонентів харчових продуктів. Харчові та енергетичні потреби людини.

Дихання

Значення дихання. Система органів дихання. Газообмін у легенях і тканинах. Дихальні рухи.

Нейрогуморальна регуляція дихальних рухів. Профілактика захворювань дихальної системи.

Транспорт речовин

Внутрішнє середовище організму. Поняття про гомеостаз. Кров, її склад та функції. Лімфа. Зсідання крові. Групи крові та переливання крові.

Імунна система. Імунітет. Специфічний і неспецифічний імунітет. Імунізація. Алергія. СНІД.

Система кровообігу. Серце: будова та функції. Робота серця. Будова та функції кровоносних судин. Рух крові. Кровотечі.

Серцево-судинні хвороби та їх профілактика.

Виділення. Терморегуляція

Виділення — важливий етап обміну речовин.

Будова та функції сечовидільної системи. Захворювання нирок та їх профілактика.

Значення і будова шкіри. Терморегуляція. Перша допомога при термічних пошкодженнях шкіри (опіки, обмороження), тепловому та сонячному ударі. Захворювання шкіри та їх профілактика.

Зв'язок організму людини із зовнішнім середовищем.

Нервова система. Сенсорні системи

Будова нервової системи. Центральна і периферична нервова система людини. Спинний мозок. Головний мозок.

Поняття про соматичну нервову систему. Вегетативна нервова система.

Профілактика захворювань нервової системи.

Загальна характеристика сенсорних систем, їхня будова.

Зорова сенсорна система. Око. Гігієна зору.

Слухова сенсорна система. Вухо. Гігієна слуху.

Сенсорні системи смаку, нюху, рівноваги, руху, дотику, температури, болю.

Вища нервова діяльність

Поняття про вищу нервову діяльність і її основні типи.

Умовні та безумовні рефлекси. Інстинкти.

Мова. Навчання та пам'ять. Мислення та свідомість. Сон. Біоритми.

Ендокринна система

Ендокринна система. Залози внутрішньої та змішаної секреції. Профілактика захворювань ендокринної системи. Взаємодія регуляторних систем

Розмноження та розвиток людини

Будова та функції репродуктивної системи. Статеві клітини. Запліднення. Менструальний цикл.

Вагітність. Ембріональний період розвитку людини. Плацента, її функції.

Постембріональний розвиток людини. Репродуктивне здоров'я.

КЛІТИНА. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОРГАНІЗМІВ

Хімічний склад клітини

Вода та її основні фізико-хімічні властивості. Елементний склад клітин організмів. Класифікація хімічних елементів за їх кількістю: макроелементи, мікроелементи. Роль неорганічних речовин (води, кисню, мінеральних солей) у життєдіяльності клітин.

Органічні речовини, що входять до складу клітин, їх різноманітність та біологічне значення. Будова, властивості, роль у життєдіяльності клітин органічних молекул: ліпідів, моносахаридів, амінокислот, нуклеотидів.

Будова, властивості, роль в життєдіяльності макромолекул (біополімерів): полісахаридів, білків, нуклеїнових кислот. Роль нуклеїнових кислот як носія спадкової інформації. АТФ.

Принципи дії ферментів, їх роль у життєдіяльності організмів.

Структура клітини

Загальний план будови клітини. Методи цитологічних досліджень.

Хімічний склад, будова і функції клітинних мембран (біомембран). Транспорт речовин через мембрани.

Функції та особливості будови поверхневого апарату клітин організмів різних царств живої природи. Будова і функції ядра клітин еукаріотів.

Значення нуклеоїду клітин прокаріотів. Особливості будови клітин прокаріотів і еукаріотів.

Складники цитоплазми: цитозоль, цитоскелет, мембранні, немембранні органели, включення.

Будова і функції цитоскелету. Будова клітинного центру, його роль в організації цитоскелету. Хімічний склад, будова і функції рибосом. Синтез білків.

Будова і функції одномембранних органел клітин (гранулярна і гладенька ендоплазматичні сітки, апарат Гольджі, лізосоми, вакуолі).

Будова і функції двомембранних органел клітини.

Принципи функціонування клітин

Обмін речовин та енергії. Основні шляхи розщеплення органічних речовин в живих організмах.

Клітинне дихання. Біохімічні механізми дихання.

Фотосинтез: світлова та темнова фаза. Хемосинтез.

Базові принципи синтетичних процесів у клітинах та організмах

Збереження та реалізація спадкової інформації

Гени та геноми. Будова генів та основні компоненти геномів про- та еукаріотів.

Транскрипція. Основні типи РНК.

Генетичний код. Біосинтез білка. Подвоєння ДНК; репарація пошкоджень ДНК.

Поділ клітин: клітинний цикл, мітоз. Мейоз. Рекомбінація ДНК.

Статеві клітини та запліднення. Етапи індивідуального розвитку.

ОРГАНІЗМОВИЙ РІВЕНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИВОЇ ПРИРОДИ

Неклітинні форми життя

Віруси, їхній хімічний склад, будова, життєві цикли. Роль в природі й житті людини. Профілактика ВІЛ- інфекції/СНІДу та інших вірусних захворювань людини. Пріони.

Одноклітинні організми

Характеристика прокаріотів. Особливості організації і життєдіяльності прокаріотів. Роль бактерій у природі та в житті людини. Профілактика бактеріальних захворювань людини. Особливості організації і життєдіяльності одноклітинних еукаріотів.

Колоніальні одноклітинні організми.

Багатоклітинні організми

Багатоклітинні організми без справжніх тканин. Багатоклітинні організми зі справжніми тканинами.

Стовбурові клітини. Диференціація клітин. Принципи взаємодії клітин. Утворення тканин у тварин.

Будова і функції тканин тварин. Гістотехнології.

Утворення, будова і функції тканин рослин, їх здатність до регенерації.

Органи багатоклітинних організмів.

Регуляція функцій у багатоклітинних організмів.

Колонії багатоклітинних організмів.

ОСНОВИ ГЕНЕТИКИ І СЕЛЕКЦІЇ

Закономірності спадковості

Класичні методи генетичних досліджень. Генотип та фенотип. Алелі. Закони Менделя.

Ознака як результат взаємодії генів. Поняття про зчеплення генів і кросинговер. Генетика статі й успадкування, зчеплене зі статтю.

Форми мінливості. Мутації: види мутацій, причини та наслідки мутацій.

Спадкові захворювання людини. Генетичне консультування.

Сучасні методи молекулярної генетики.

Закономірності мінливості

Комбінативна мінливість. Мутаційна мінливість. Види мутацій. Мутагени. Модифікаційна мінливість.

Генотип як цілісна система

Поняття про ген. Роль генотипу і середовища у формуванні фенотипу. Химерні та трансгенні організми.

Генетичні основи селекції організмів. Основні напрямки сучасної біотехнології.

Поняття про селекцію. Введення в культуру рослин. Методи селекції рослин.

Одомашнення тварин. Методи селекції тварин.

Огляд традиційних біотехнологій. Основи генетичної та клітинної інженерії. Роль генетичної інженерії в сучасних біотехнологіях і медицині. Генетично модифіковані організми.

НАДОРГАНІЗМОВІ РІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИВОЇ ПРИРОДИ

Популяція. Екосистема. Біосфера

Екологічні чинники. Поняття про середовище існування, шляхи пристосувань до нього організмів. Біологічні адаптивні ритми організмів.

Популяція. Характеристика популяцій. Статева і вікова структура популяції. Фактори, які впливають на чисельність популяції.

Угруповання та екосистеми. Склад і структура угруповань. Взаємодії організмів в екосистемах. Різноманітність екосистем. Розвиток і зміни екосистем. Колообіг речовин і потік енергії в екосистемах. Продуктивність екосистем.

Загальна характеристика біосфери. Вчення В.І.Вернадського про біосферу. Роль живих організмів у біосфері. Біомаса. Збереження біорізноманіття.

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО СВІТУ

Основи еволюційного вчення

Становлення еволюційних поглядів. Основні положення синтетичної гіпотези еволюції. Природний добір. Вид, видоутворення.

Мікроеволюція. Адаптації як результат еволюційного процесу. Макроеволюційний процес.

Сучасні уявлення про фактори еволюції.

Історичний розвиток і різноманітність органічного світу

Гіпотези виникнення життя на Землі.

Еволюція одноклітинних та багатоклітинних організмів. Поява основних груп організмів на Землі та формування екосистем. Система органічного світу як відображення його історичного розвитку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1-10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно»;

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі складає 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базанова Т.І., Павиченко Ю.В., Шатровський О.Г. Біологія. 8 клас. Харків: Гімназія, 2008. 320 с.

2. Балан П.Г., Вервес Ю.Г. Біологія. 11 клас. Київ: Генеза, 2011. 304 с.

3. Балан П.Г., Вервес Ю.Г., Поліщук В.П. Біологія. 10 клас. Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Генеза, 2010. 287 с.

4. Задорожний К.М. Біологія: підручник для 8 класу загальноосвітнього навчального закладу. Харків: Ранок, 2016. 240 с.

5. Запорожець Н.В., Влащенко С.В. Біологія. 8 клас. Харків: Ранок, 2008. 288 с.

6. Ільченко В.Р., Рибалко Л.М., Півень Т.О. Біологія. 7 клас. Полтава: Довкілля-К, 2007. 240 с.

7. Костіков І.Ю., Волгін С.О., Додь В.В., Сиволоб А.В., Догаль І.В., Жолос О.В., Скрипник Н.В., Ягенська Г.В., Толстанова Г.М., Ходосовцев О.Є. Біологія. Підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Освіта, 2014. 256 с.

8. Матяш Н.Ю., Остапченко Л.І., Пасічніченко О.М., Балан П.Г. Біологія: підручник для 8 класу загальноосвітнього навчального закладу. Київ: Генеза, 2016. 288 с.

9. Межжерін С.В. Межжеріна Я.О. Біологія. 11 клас. Київ: Освіта, 2011. 334 с.

10. Межжерін С.В., Межжеріна Я.О. Біологія. 8 клас. Київ: Освіта, 2008. 256 с.

11. Межжерін С.В., Межжеріна Я.О., Коршевнюк Т.В. Біологія (профільний рівень). Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Планета книжок, 2010. 336 с.

12. Мусієнко Н.Н., Славний П.С., Балан П.Г. Біологія. 7 клас. Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Генеза, 2007. 288 с.

13. Остапченко Л.І., Балан П.Г., Матяш Н.Ю., Мусієнко Н.Н,. Славний П.С., Серебряков В.В., Поліщук В.П. Біологія. 6 клас. Киіів: Генеза, 2014. 224 с.

14. Серебряков В.В., Балан П.Г. Біологія. 8 клас. Київ: Генеза, 2008. 288с.

15. Соболь В.І. Біологія. 7 клас. Київ: Грамота, 2007. 296 с.

16. Тагліна О.В. Біологія. 10 клас (рівень стандарту, академічний рівень). Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. Харків: Ранок, 2010. 256 с.

17. Царик Л.П., Царик П.Л., Вітенко І.М. Екологія. 10 клас. Київ: Генеза, 2011. 240 с.

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова Приймальної комісії ПДАТУ

професор _____ **В.В. Іванишин**

«27» 03. 2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з фізики

при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі

за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра

на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії

доцент _____ **Л.Ю. Збаравська**

Кам’янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з фізики складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «04» березня 2019 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з фізики	5
Критерії оцінювання	9
Список рекомендованої літератури	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з фізики укладено на основі чинних навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів з фізики для 7–9 класів (К.; Ірпінь: Перун, 2005, затвердженої МОН: лист від 23.12.2004 № 1/11-6611) та для 10-11 класів (К., 2010, затвердженої МОН: наказ від 28.10.2010 № 1021).

Матеріал програми вступного випробування з фізики поділено на п’ять тематичних блоків: «Механіка», «Молекулярна фізика та термодинаміка», «Електрика та магнетизм», «Оптика. Елементи теорії відносності», «Квантова фізика. Атом та атомне ядро», які, в свою чергу, розподілено за розділами і темами.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються арабськими цифрами, варіантів вибору – 4. Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ З ФІЗИКИ

МЕХАНІКА

Основи кінематики

Механічний рух. Відносність руху. Матеріальна точка. Траєкторія. Система відліку. Відносність руху. Шлях і переміщення. Рівномірний і рівноприскорений рухи. Швидкість руху. Додавання швидкостей (перетворення Галілея). Прискорення. Графіки залежностей кінематичних величин від часу при рівномірному та рівноприскореному прямолінійному рухах.

Вільне падіння тіл. Прискорення вільного падіння. Рух тіла, кинутого під кутом до горизонту. Рух тіла, кинутого горизонтально.

Рівномірний рух по колу. Період і частота обертання. Кутова швидкість. Доцентрове прискорення.

Основи динаміки

Принцип відносності Галілея. Перший закон Ньютона. Інерціальна система відліку. Маса тіл. Додавання сил. Сила. Рівнодійна сил. Другий закон динаміки Ньютона. Третій закон динаміки Ньютона. Сила тяжіння. Вага тіла. Невагомість. Закон Всесвітнього тяжіння. Рух штучних супутників Землі. Перша космічна швидкість. Сила пружності. Закон Гука. Вага тіл, що рухаються з прискоренням вертикально. Невагомість. Сила тертя. Коефіцієнт тертя ковзання. Архімедова сила. Гідростатичний тиск. Умови плавання тіл.

Рух під дією сил тяжіння, тертя, пружності. Рух штучних супутників, рух по параболі, на поворотах, по коловій траєкторії у вертикальній або горизонтальній площинах, по похилій площині. Момент сили. Умова рівноваги важеля.

Механічні коливання

Гармонічні коливання. Зміщення, амплітуда, період, частота, фаза коливань. Вільні коливання. Загасаючі і вимушені коливання.

Математичний маятник. Період коливань математичного маятника. Пружинний маятник. Період коливань пружинного маятника. Частота коливань вантажу на пружині.

Перетворення енергії при коливальному русі. Перетворення енергії під час гармонічних коливань. Загасаючі і вимушені коливання. Резонанс.

Поширення коливань у пружних середовищах. Поперечні і поздовжні хвилі. Довжина хвилі. Зв'язок між довжиною хвилі, швидкістю поширення та періодом (частотою).

Звукові хвилі. Швидкість поширення звуку. Гучність звуку та висота тону. Акустика Акустичний резонанс. Луна. Інфразвуки.
Інфра- та ультразвуки. Екологічні проблеми акустики.

Закони збереження в механіці

Кількість руху (імпульс тіла). Закон збереження імпульсу. Реактивний рух. Механічна робота і потужність. Кінетична і потенціальна енергії. Закон збереження енергії в механічних процесах.

МОЛЕКУЛЯРНА ФІЗИКА ТА ТЕРМОДИНАМІКА

Основні положення молекулярно-кінетичної теорії та їх дослідне обґрунтування. Маса та розмір молекул. Дослід Штерна. Броунівський рух. Взаємодія атомів і молекул речовин у різних агрегатних станах.

Ідеальний газ. Основне рівняння молекулярно-кінетичної теорії ідеального газу. Температура та способи її вимірювання. Абсолютна температурна шкала. Рівняння стану ідеального газу (рівняння Менделєєва-Клапейрона). Ізотермічний, ізохорний та ізобарний процеси.

Випаровування і конденсація. Насичена і ненасичена пара. Кипіння. Залежність температури кипіння рідини в тиску. Питома теплота пароутворення. Вологість повітря. Вимірювання вологості повітря за допомогою психрометра.

Поверхневий натяг рідини. Сила поверхневого натягу. Змочування. Капілярні явища.

Кристалічні та аморфні тіла. Плавлення твердих тіл. Питома теплота плавлення. Механічні властивості твердих тіл. Пружинна деформація. Модуль Юнга.

Внутрішня енергія тіла та способи її зміни. Перший закон термодинаміки. Робота в термодинаміці. Кількість теплоти. Питома теплоємність речовин. Адіабатний процес. Необоротність теплових процесів. Принцип дії теплових двигунів. Коефіцієнт корисної дії теплових машин і його максимальне значення. Двигуни внутрішнього згоряння. Теплові машини та охорона середовища.

ЕЛЕКТРИКА ТА МАГНЕТИЗМ

Електричне поле

Електричний заряд. Взаємодія заряджених тіл. Закон Кулона. Закон збереження електричного заряду. Електричне поле. Напруженість електричного поля. Принцип суперпозиції полів. Провідники в електричному полі. Електростатичний захист.

Робота електростатичного поля під час переміщення електричного заряду. Потенціал. Різниця потенціалів. Напруга. Зв'язок напруженості електричного поля з напругою.

Електроємність. Конденсатор. Види конденсаторів. Ємність плоского конденсатора. З’єднання конденсаторів.

Енергія електричного поля. Діелектрики в електричному полі. Діелектрична проникність речовин.

Електричний струм

Електричний струм. Умови, необхідні для існування електричного струму. Сила струму. Закон Ома для однорідної ділянки кола. Опір провідників. Послідовне і паралельне з'єднання провідників. Робота і потужність електричного струму. Електрорушійна сила джерела струму. Залежність опору провідника від його довжини і площі поперечного перерізу. Закон Ома для повного кола. Робота і потужність електричного струму.

Електричний струм у провідниках. Електронна провідність металів. Електричний струм у розчинах і розплавах електролітів. Закон електролізу. Стала Фарадея.

Електричний струм у газах. Самостійний і несамостійний розряди. Поняття про плазму. Електричний струм у вакуумі. Термоелектронна емісія. Електронно-променева трубка. Напівпровідники. Власна і домішкова провідність напівпровідників. Залежність провідності напівпровідників від температури та освітлення. Напівпровідниковий транзистор. Використання напівпровідникових приладів в електронній техніці.

Магнітне поле

Взаємодія струмів. Закон Ампера. Магнітне поле. Індукція магнітного поля. Провідник зі струмом у магнітному полі. Сила Лоренца.

Електромагнітна індукція

Електромагнітна індукція. Магнітний потік. Закон електромагнітної індукцій. Правило Ленца. Самоіндукція. Індуктивність. Енергія магнітного поля струму.

Електромагнітні коливання та хвилі

Вільні електромагнітні коливання в коливальному контурі. Перетворення енергії в коливальному контурі. Власна частота коливань у контурі.

Вимушені електричні коливання. Змінний електричний струм. Генератор змінного струму. Трансформатор. Резонанс у колах змінного струму. Автоколивання. Електромагнітні хвилі та швидкість їх поширення. Властивості електромагнітних хвиль. Випромінювання і приймання електромагнітних хвиль. Принципи радіозв'язку. Найпростіший радіоприймач. Шкала електромагнітних хвиль.

ОПТИКА. ЕЛЕМЕНТИ ТЕОРІЇ ВІДНОСНОСТІ

Прямолінійне поширення світла. Швидкість світла та її вимірювання. Закони відбивання світла. Побудова зображень у плоскому дзеркалі.

Закони заломлення світла. Абсолютний і відносний показники заломлення світла. Дисперсія світла. Лінза. Оптична сила лінзи. Побудова зображень у лінзах. Інтерференція світла. Досліди Френеля. Дифракція світла. Дифракційна решітка. Вимірювання довжини світлової хвилі за допомогою дифракційної решітки.

Принцип відносності А.Ейнштейна. Швидкість світла у вакуумі як гранична швидкість передачі сигналу. Зв'язок між масою та енергією.

КВАНТОВА ФІЗИКА

Світлові кванти. Фотоефект та його закони. Рівняння А.Ейнштейна для фотоефекту. Стала Планка. Застосування фотоефекту в техніці. Квант світла. Енергія та імпульс фотона.

АТОМ ТА АТОМНЕ ЯДРО

Класичне уявлення про будову атома. Дослід Резерфорда. Ядерна модель атома. Квантові постулати Н.Бора. Випромінювання і поглинання світла атомом. Неперервний та лінійчастий спектри. Спектральний аналіз. Лазер.

Радіоактивність. Альфа, бета- і гамма-випромінювання. Методи реєстрації іонізуючих випромінювань. Біологічна дія радіоактивного випромінювання та захист від нього.

Склад ядра атома. Ізотопи. Енергія зв'язку атомних ядер. Ядерні реакції. Енергетичний вихід ядерної реакції. Поділ ядер урану. Ядерний реактор. Термоядерна реакція.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1 - 10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно»;

б) якщо набрав 140-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре» (150-180 балів);

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо дав правильні відповіді на 9 і менше питань.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Божинова Ф.В. Фізика, 9 кл./ Ф.В. Божинова, М.М. Кірюхін, О.О. Кірюхіна. — Х. : Ранок, 2009.

2. Божинова Ф.Я. Фізика, 8 кл. / Ф.Я. Божинова. — Х. : Ранок-НТ, 2008.

3. Божинова Ф.Я. Фізика, 7 кл. / Ф.Я. Божинова, М.М. Кірюхін, О.О. Кірюхіна. — Х. : Ранок, 2007.

4. Генденштейн Л.Е. Фізика, 10 кл. / Л.Е. Генденштейн. — Х. : Гімназія, 2008.

5. Генденштейн Л.Е. Фізика, 10 кл. / Л.Е. Генденштейн. — Х. : Гімназія, 2010.

6. Генденштейн Л.Е. Фізика, 7 кл. / Л.Е. Генденштейн. — Х. : Гімназія, 2007.

7. Генденштейн Л.Е. Фізика, 8 кл. / Л.Е. Генденштейн.— Х. : Гімназія, 2008.

8. Гончаренко С.У. Фізика, 11 кл. / С.У. Гончаренко. — К. : Освіта, 2005.

9. Гончаренко С.У. Фізика, 9 кл. Ч.1 / С.У. Гончаренко. — К. : Освіта, 2006.

10. Гончаренко С.У. Фізика, 9 кл. Ч.2 / С.У. Гончаренко. — К. : Освіта, 2006.

11. Ільченко В.Р. Фізика, 7 кл. / В.Р. Ільченко, С.Г. Куліковський, О.Г. Ільченко. — Х. : Довкілля, 2007.

12. Коршак Є.В. Фізика, 8 кл. / Є.В. Коршак, О.І. Ляшенко, В.Ф. Савченко. — К.: Ірпінь, 2000.

13. Коршак Є.В. Фізика, 8 кл. / Є.В. Коршак. — К. : Ґенеза, 2008.

14. Коршак Є.В. Фізика, 10 кл. / Є.В. Коршак, О.І. Ляшенко, В.Ф. Савченко. — К. : Ґенеза, 2009.

15. Коршак Є.В. Фізика, 11 кл. / Є.В. Коршак, О.І. Ляшенко, В.Ф. Савченко. — К. : Ірпінь, 2005.

16. Коршак Є.В. Фізика, 9 кл. / Є.В. Коршак, О.І. Ляшенко, В.Ф. Савченко. — К. : Ґенеза, 2009.

17. Коршак Є.В. Фізика, 9 кл. / Є.В. Коршак, О.І. Ляшенко, В.Ф. Савченко.— К.: Ірпінь, 2004.

18. Сиротюк В.Д. Фізика, 8 кл. / В.Д. Сиротюк. — К. : Зодіак-Еко, 2008.

19. Сиротюк В.Д. Фізика, 9 кл. / В.Д. Сиротюк. — К. : Зодіак-Еко, 2009.

20. Сиротюк В.Д. Фізика, 10 кл. / В.Д. Сиротюк, В.І. Баштовий. — К. : Освіта, 2010.

21. Шут М.І. Фізика, 9 кл. / М.І. Шут, М.Т. Мартинюк, Л.Ю. Благодаренко. — К. : Ірпінь, 2009.

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова Приймальної комісії ПДАТУ

професор _____ **В.В. Іванишин**

_____2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з географії

при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі

за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра

на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії

доцент _____ **І.П. Касіяник**

Кам'янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з географії складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «06» березня 2019 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з географії	5
Критерії оцінювання	16
Список рекомендованої літератури	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту з географії укладено на основі чинних навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів з з географії для 6-9-х класів для загальноосвітніх навчальних закладів затверджена наказом МОН від 07.06.2017 № 804 та для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 року

Матеріал програми вступного іспиту з географії поділено на шість тематичних блоків: «Загальна географія», «Материки й океани», «Україна у світі: природа, населення», «Україна і світове господарство», «Географія: регіони та країни», «Географічний простір Землі» які, в свою чергу, розподілено за розділами і темами.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються римськими цифрами, варіантів вибору – 4.

Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ З ГЕОГРАФІЇ

РОЗВИТОК ГЕОГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ ПРО ЗЕМЛЮ

Уявлення про форму Землі. Зображення Землі на картах Ератосфена, Птолемея. Відкриття нових земель. Навколосвітні подорожі. Дослідження Землі у XX і на початку XXIст.

Земля на плані та карті

Особливості та відмінності зображення земної поверхні на глобусі, аерофотознімках, космічних знімках, планах, картах. Масштаб та його види. Умовні знаки плану. Абсолютна і відносна висота місцевості, їх визначення за допомогою горизонталей та шкалою висот. План, його основні ознаки. Визначення напрямків на плані. Читання плану. Географічні карти, їх елементи. Легенда карти. Масштаб карт. Географічні атласи. Практичне значення карт.

Градусна сітка на глобусі й географічній карті. Поняття про географічні координати. Правила відліку географічної широти і географічної довготи. Географічні координати свого населеного пункту.

Оболонки Землі

Внутрішня будова Землі. Будова літосфери, її властивості. Літосферні плити, наслідки їх переміщення. Внутрішні процеси, що зумовлюють зміни в земній корі та на поверхні земної кулі. Рухи земної кори. Землетруси. Вулканізм і вулкани, гейзери. Сейсмічні пояси Землі. Зовнішні процеси, що зумовлюють зміну земної поверхні. Вивітрювання, робота вітру, текучих і підземних вод, льодовиків. Мінерали, гірські породи. Корисні копалини та їх значення у житі та діяльності людини. Основні форми рельєфу суходолу – гори і рівнини. Різноманітність та утворення рівнин на суходолі. Найбільші за площею рівнини світу. Різноманітність та утворення гір на суходолі. Найвищі та найдовші гори світу. Рельєф дна океану. Серединно-океанічні хребти – найвищі і найдовші гори Світового океану. Унікальні форми рельєфу земної кулі, їх охорона.

Атмосфера

Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері. Добовий і річний хід температури повітря, причини його коливання. Кліматична карта. Теплові пояси Землі. Практичне значення вимірювання температури повітря. Атмосферний тиск: причини і наслідки його зміни у тропосфері. Вимірювання атмосферного тиску. Вітер: причини виникнення, напрямки, сила, швидкість, їх визначення сучасними приладами й візуально. Утворення бризу. Вода в атмосфері: випаровування, вологість повітря та її зміни. Хмари і туман, відмінності в їх утворенні. Форми хмар, хмарність. Опади, що випадають із хмар та з повітря, їхні види, вимірювання. Карта розподілу опадів. Погода, її елементи, мінливість. Характерна погода за сезонами у своїй місцевості. Служба погоди, практичне

значення прогнозів погоди. Клімат та основні кліматотвірні чинники. Карта кліматичних поясів. Зміни клімату. Вплив людини на атмосферу.

Гідросфера

Загальна кількість води на Землі, її розподіл між частинами гідросфери. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Шкала глибин, визначення глибин океанів і морів. Острови в океані. Властивості вод Світового океану. Рухи води в Світовому океані. Води суходолу – поверхневі і підземні. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші, найбільші за площею басейни й найповноводніші річки світу. Пороги і водоспади. Живлення, водний режим і робота річок. Озера, їх різноманітність за площею, походженням озерних улоговин, солоністю. Найбільші і найглибші озера земної кулі. Болота, особливості їх утворення та поширення. Штучні водойми і водотоки: ставки, водосховища, канали.

Природні комплекси

Складові біосфери, особливості їх поширення на земній кулі. Властивості ґрунтів. Ґрунтовий покрив, карта ґрунтів. Вплив господарської діяльності людини на ґрунтовий покрив, рослинність і тваринний світ суходолу та океану

Природні комплекси як наслідок взаємозв'язків між компонентами природи. Географічна оболонка – найбільший природний комплекс Землі, її межі та властивості. Природні зони Землі, їх особливості.

Кількість населення Землі. Розселення населення на Землі, його густота. Найбільш заселені території земної кулі. Людські раси. Дослідження Миколи Миклухо-Маклая. Найчисельніші народи світу.

МАТЕРИКИ Й ОКЕАНИ

Материки та океани як об'єкти вивчення регіональної географії. Співвідношення на Землі материків та океанів. Материки і частини світу. Джерела географічної інформації про материки та океани. Карти материків та океанів, їх класифікація за масштабом, просторовим охопленням, змістом і призначенням.

Походження материків та океанічних западин унаслідок руху літосферних плит. Геологічні ери та епохи горотворення. Тектонічні структури: платформи та області складчастості. Закономірності поширення основних форм рельєфу на материках і в океанах. Кліматотвірні чинники. Розподіл сонячної енергії на Землі. Вплив підстильної поверхні на клімат. Закономірності зміни температури повітря і поверхневих вод океанів. Повітряні маси, їх властивості та переміщення. Загальна циркуляція повітряних мас. Кліматичні пояси і типи клімату Землі. Закономірності розподілу атмосферних опадів. Водні маси, їх властивості. Океанічні течії.

Материки

Африка: Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їх розміщення. Стихійні явища природи. Екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО. Населення. Держави. Зв'язки України з державами Африканського континенту.

Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Тектонічні структури, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Вертикальна поясність Анд. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти Південної Америки, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО. Населення. Держави. Зв'язки України з державами Південної Америки.

Австралія. Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Клімат. Води суходолу. Унікальність рослинності і тваринного світу. Природні зони. Зміна природи материка людиною. Найвідоміші об'єкти Австралії, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО. Населення, його склад та розміщення. Австралія – країна-материк. Україна і Австралія.

Загальні відомості про Антарктиду. Географічне положення. Антарктида й Антарктика. Дослідження материка. Українська дослідна станція «Академік Вернадський». Міжнародний статус материка.

Північна Америка: Географічне положення. Історія відкриття та освоєння. Тектонічні структури, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Висотна поясність у горах. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО. Населення. Держави. Україна і держави Північної Америки.

Євразія. Географічне положення. Поділ Євразії на дві частини світу. Дослідження та освоєння материка. Тектонічна будова. Рельєф, роль внутрішніх і зовнішніх сил у його формуванні. Корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Вертикальна поясність. Зміни природи материка людиною. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО. Населення. Найбільші держави Європи та Азії. Зв'язки України з країнами Європи та Азії.

Океани

Тихий океан: Географічне положення. Острови в Тихому океані, їх походження і природні особливості. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і

природні ресурси. Охорона природи океану. Вплив океану на життєдіяльність людей прилеглих материків.

Атлантичний океан: Географічне положення. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси, їх використання. Охорона природи океану. Вплив океану на життєдіяльність людей прилеглих материків.

Індійський океан. Географічне положення. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси. Види господарської діяльності в океані. Охорона природи океану. Вплив океану на життєдіяльність людей на прилеглих материках.

Північний Льодовитий океан. Географічне положення Північного Льодовитого океану у високих широтах. Історія географічних досліджень океану. Рельєф дна. Клімат і води. Льодовий режим океану. Органічний світ і природні ресурси. Вплив океану на життєдіяльність людей прилеглих материків.

УКРАЇНА У СВІТІ: ПРИРОДА, НАСЕЛЕННЯ

Об'єкти вивчення і методи досліджень фізичної та суспільної географії України. Джерела географічної інформації. Географічні відомості про територію України в минулому. Дослідження Геродота, Гійома Боплана, Степана Рудницького, сучасні географічні дослідження. Географічна карта. Зображення України в картографічних творах. Елементи карти, картографічні проекції та види спотворень на географічних картах. Способи зображення географічних об`єктів та явищ на картах. Класифікація карт. Навчальні карти й атласи. Національний атлас України, електронні карти. Картографічні інтернет-джерела. Геоінформаційні та сучасні навігаційні системи. Топографічні карти. Читання та практичне використання топографічних карт. Плани міст, схеми руху транспорту.

Україна на політичній карті

Україна на політичній карті Європи і світу. Політична карта світу, її елементи. Географічне положення (фізико-географічне, економіко-географічне, політико-географічне). Державна територія України. Державні кордони, розміри території, крайні точки, географічні центри України та Європи. Формування території України. Адміністративно-територіальний устрій України. Територіальні зміни кордонів України з ХХст. Особливості сучасного адміністративно-територіального устрою, його проблеми та шляхи вдосконалення на різних територіальних рівнях.

Рельєф

Рельєф, тектонічна та геологічна будова, мінеральні ресурси. Форми земної поверхні. Простягання низовин, височин, гір, річкових долин. Карта «Фізична поверхня». Геологічна історія Землі. Геологічне літочислення. Геологічні ери. Карта «Тектонічна будова». Основні тектонічні структури. Зв`язок рельєфу з

тектонічними структурами. Геологічна будова. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та тектоніки на діяльність людини. Формування рельєфу. Внутрішні та зовнішні рельєфотвірні чинники і процеси. Типи рельєфу за походженням. Рельєф і діяльність людини. Корисні копалини України, їх класифікація за використанням, закономірності поширення. Паливні корисні копалини. Діючі та перспективні басейни й райони видобування вугілля, нафти, природного газу, торфу. Рудні та нерудні корисні копалини: басейни, райони залягання та видобування. Мінеральні води та грязі.

Клімат і кліматичні ресурси

Кліматотвірні чинники: сонячна енергія, циркуляція атмосфери, підстильна поверхня, їх взаємодія. Розподіл сонячної енергії в земній поверхні. Повітряні маси, що впливають на територію України. Атмосферні фронти, циклони та антициклони. Кліматичні показники: температура, опади, коефіцієнт зволоження та їх розподіл на території Україні. Річний та сезонний хід кліматичних показників. Кліматична карта. Регіональні відмінності клімату. Кліматичні ресурси. Сезонні погодні умови та явища. Несприятливі погодно-кліматичні явища. Метеорологічна служба. Прогноз погоди за даними синоптичної карти, народними прикметами. Вплив погодно-кліматичних умов на здоров'я і господарську діяльність людини. Охорона атмосферного повітря. Кліматичні особливості своєї місцевості.

Води суходолу і водні ресурси

Склад вод суходолу. Поверхневі води. Річки. Будова річкової долини. Основні річкові басейни та системи. Вплив рельєфу на річки. Характер течії. Падіння, похил річки. Вплив клімату на формування річкової системи. Живлення і режим річок, густота річкової мережі. Річковий стік, витрати води. Озера, їх типи. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. Підземні води. Основні артезіанські басейни. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони. Води суходолу своєї місцевості.

Ґрунти та ґрунтові ресурси

Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту, ґрунтові горизонти, родючість. Основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Дослідження В. Докучаєва. Карта ґрунтів. Ґрунтові ресурси України. Ґрунти своєї місцевості. Зміни ґрунтів у результаті господарської діяльності людини. Заходи з раціонального використання й охорони ґрунтових ресурсів.

Ландшафти України

Ландшафт як просторово-цілісна система. Карта «Ландшафти України». Районування природних ландшафтів, їх відображення на картах. Антропогенні ландшафти. Рівнинні ландшафти, їх різноманітність. Природні зони України:

мішаних лісів і широколистих лісів, лісостепова, степова. Використання та охорона рівнинних ландшафтів. Гірські ландшафти Українських Карпат і Кримських гір, особливості їх зміни з висотою, використання та охорона. Природні умови і ресурси Чорного й Азовського морів, проблеми їх раціонального використання

Природокористування

Природокористування. Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення. Природно-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Природно-заповідні об'єкти своєї місцевості.

Демографічні процеси та статево - віковий склад населення світу та України

Кількість населення в світі та Україні. Чинники, що впливають на кількість населення: природний рух, міграції. Статево - віковий склад населення світу й України. Тривалість життя населення. Зміна кількості населення в світі та Україні. Регіональні відмінності демографічних процесів. Дослідження Павла Чубинського. Демографічна політика. Механічний рух населення: причини і види міграцій, основні напрямки міграційних потоків у світі та Україні. Українська діаспора. Міграційна політика.

Розселення

Густота населення. Територіальні відмінності густоти населення в світі й Україні. Міські і сільські населені пункти. Критерії їх розмежування в Україні та країнах світу. Класифікація міст за кількістю населення та функціями. Міське і сільське населення. Урбанізація, причини, що її зумовлюють. Міські агломерації. Мегаполіси, мегалополіс. Світові міста. Відмінності в рівнях і темпах урбанізації в Україні і світі. Субурбанізація. Хибна урбанізація. Етнічний склад населення. Етноси. Найпоширеніші мовні сім'ї. Однонаціональні та багатонаціональні країни. Національний склад населення України: особливості та регіональні відмінності. Національні меншини та етнічні групи, основні райони їх розселення.

УКРАЇНА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Об'єкт вивчення економічної географії. Взаємодія господарства і природи в географічному середовищі. Економічна географія в системі географічних наук. Значення знань з економічної географії.

Національна економіка

(Національне господарство). Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського

розвитку (ІЛР). Секторальна модель економіки країни. Форми суспільної організації виробництва. Чинники розміщення виробництва. Форми просторової організації національної економіки.

Світове господарство

Світове господарство (світова економіка), світовий ринок. Поняття «спеціалізація території», «міжнародний поділ праці». Типи економічних систем. Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку, місце України в ній. Багаторівневість світового господарства, його просторова структура за концепцією «Центр – периферія». Сучасні тенденції розвитку світового господарства. Глобалізація та регіональна економічна інтеграція. Транснаціональні корпорації (ТНК) та їх вплив на функціонування міжнародної економіки. Міжнародні економічні організації.

Сільське господарство

Сільське господарство, його значення в сучасному світі. Аграрні суспільства в сучасному світі. Аграрні відносини. Складники сільського господарства. Роль природних чинників (земельних та агрокліматичних ресурсів) у розвитку й розміщенні аграрного виробництва. Землезабезпеченість. Сільське господарство України. Структура сільськогосподарських угідь в Україні. Розміщення в Україні виробництва зернових і технічних культур, картоплярства, овочівництва, баштанництва, виноградарства. Розвиток кормової бази тваринництва. Структура та розміщення тваринництва. Зональна спеціалізація сільського господарства України. Гірські та приміські сільськогосподарські райони. Сільське господарство у своєму регіоні. Сільське господарство світу. Географія основних зернових і технічних культур та виробництва продукції тваринництва.

Мінеральні ресурси

Класифікація мінеральних ресурсів за використанням. Показники ресурсозабезпеченості країн мінеральними ресурсами. Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ вугілля, нафти, природного газу. Найбільші в світі басейни й країни за видобутком кам'яного вугілля, нафти й природного газу. Основні й перспективні райони видобування кам'яного вугілля, нафти, природного газу в Україні. Шляхи покриття дефіциту палива в Україні. Видобування металічних руд. Основні закономірності розміщення родовищ металічних руд. Країни з найбільшими обсягами видобування залізних, марганцевих руд, руд кольорових, рідкісноземельних і благородних металів. Розвиток і розміщення виробництв з видобування залізних і марганцевих руд в Україні. Розробка родовищ руд кольорових металів в Україні. Видобування інших видів природної сировини в Україні та країнах світу. Підприємства добувної промисловості свого регіону.

Електроенергетика

Значення електроенергетики. Типи електростанцій, основні чинники їх розміщення. Паливно-енергетичний баланс. Електроенергетика України. Найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ЛЕП. Використання відновлюваних джерел енергії. Підприємства електроенергетики свого регіону. Електроенергетика світу. Найбільші країни-виробники та країни-споживачі електроенергії в світі. Відмінності в структурі виробництва електроенергії на електростанціях різних типів у країнах світу.

Металургія

Значення металургійного виробництва в господарстві. Сучасні технології виробництва чавуну й сталі. Комбінування в чорній металургії. Сучасні чинники розміщення підприємств чорної металургії. Кольорова металургія. Особливості технології виробництва та чинники розміщення підприємств з виплавки міді, алюмінію, титану. Виробництво чавуну, сталі, прокату в Україні: домінуючі технології, сукупність чинників розміщення підприємств, основні центри, місце України на світовому ринку чорних металів. Основні центри виробництва кольорових металів в Україні.

Хімічне виробництво

Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів. Значення та особливості технологій хімічного виробництва. Чинники розміщення основних виробництв хімічних речовин і хімічної продукції, фармацевтичної продукції, гумових і пластмасових виробів. Хімічне виробництво в Україні. Основні центри виробництва хімічної продукції та чинники їх формування. Найбільші країни-виробники мінеральних добрив, полімерів, ліків. Виробництво деревини й паперу: значення, особливості технологій та чинники розміщення підприємств. Виробництво деревини й паперу в Україні. Найбільші в світі країни-виробники деревини та паперу.

Роль машинобудування в сучасному світі

Різноманітність підприємств та чинники їх розміщення. Спеціалізація та кооперування у машинобудуванні. Машинобудування в Україні. Найбільші центри виробництва транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, побутової електротехнічної та електронної продукції. Підприємства машинобудування свого регіону. Машинобудування світу. Взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку регіону, країни і рівнем розвитку машинобудування. Найбільші країни-виробники літаків, легкових автомобілів, морських суден, верстатів, комп'ютерів, робототехніки.

Виробництво харчів та одягу

Особливості виробничого процесу та чинники розміщення підприємств, що

виробляють тканини різних видів, одяг, шкіряно-взуттєву продукцію. Чинники та центри розміщення текстильного, швейного, шкіряного, взуттєвого виробництва в Україні. Найбільші на світовому ринку країни-виробники та країни-експортери тканин, одягу та взуття. Народні промисли в Україні.

Чинники розміщення підприємств, що виробляють харчові продукти. Харчова промисловість в Україні. Особливості технологій та чинники розміщення підприємств буряко - цукрового, олійного, маслосироробного, плодоовочеконсервного, рибного, хлібопекарного, макаронного, борошномельного, круп'яного, кондитерського, пивоварного, виноробного виробництв, розливу безалкогольних напоїв, мінеральних вод. Виробництво харчових продуктів у своєму регіоні. Виробництво продуктів харчування в світі: сучасні тенденції, вплив глобалізації та національних традицій, взаємозв'язок з агробізнесом.

Транспорт

Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства. Види транспорту, їхні переваги й недоліки. Транспорт України. Залізничний транспорт – основний вид транспорту України. Найважливіші автомагістралі України. Водні шляхи, найбільші морські та річкові порти України. Повітряний транспорт. Транспортні вузли. Міжнародні транспортні коридори на території України. Транспорт світу. Країни, що вирізняються високим рівнем розвитку мережі залізниць й автомобільних шляхів. Найбільші морські порти, їхній вплив на розміщення промисловості. Найбільші судноплавні річки світу. Найбільші аеропорти світу. Міжнародні транспортні коридори.

Торгівля як вид послуг

Форми торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі. Торгівля в Україні. Обсяги та структура експорту й імпорту товарів та послуг. Чинники концентрації роздрібної торгівлі в населених пунктах, регіонах. Світовий ринок товарів і послуг. Основні напрями зовнішньоторговельних зв'язків. Світова організація торгівлі. Регіональні зони вільної торгівлі (NAFTA, ASEAN та ін.)

Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування

Фінансові послуги. Світові центри банківсько-фінансової діяльності. Вплив глобалізації на розміщення фінансових установ. Країни-офшори. Особливості розміщення фінансових установ в Україні. Аутсорсинг, його переваги й недоліки Аутсорсинг інформаційних технологій (ІТ-аутсорсинг). Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність. Країни-лідери на світовому ринку комп'ютерного програмування.

Глобальні проблеми людства

Поняття про глобальні проблеми людства, причини їх виникнення. Проблема

війни і миру. Проблема тероризму. Екологічна проблема. Сировинна й енергетична проблеми. Демографічна й продовольча проблеми. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються. Взаємозв'язок глобальних проблем. Роль світової громадськості та міжнародних організацій у їх розв'язуванні. Сталий розвиток — стратегія людства на XXI століття.

ГЕОГРАФІЯ: РЕГІОНИ ТА КРАЇНИ

Європа

Особливості економіко-географічного по-ложення Європи. Склад регіону. Сучасна політична карта Європи. Форми державного правління і територіального устрою кра-їн Європи. Прояви сепаратизму. Типи країн Європи за рівнем економічного розвитку. Інтеграційні процеси. Міжнародні органі-зації в Європі: Європейський Союз, Рада Європи. Країни Шенгенської зони. Роль НАТО у загальноєвропейській системі безпеки. Природні умови і ресурси регіону. Населення Європи: демографічні процеси, природний та механічний рух. Демографічна політика. Структура населення регіону. Українська діаспора у країнах Єв-ропи. Урбанізація, субурбанізація, рурбанізація, джентрифікація. Світові міста в Європі, міські агломерації, мегаполіси. Особливості економіки країн Європи. Первинний сектор економіки. Добувна промисловість: основні райони видобування палива, рудної та нерудної сировини. Сільське господарство. Лісове господарство. Вторинний сектор економіки. Переробна промисловість. Основні регіони промисловості. Реіндустріалізація. Третинний сектор економіки. Сфера послуг. Найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли. Зв'язки України з країнами Європи.

Азія

Особливості економіко-географічного положення Азії. Склад регіону. Сучасна політична карта Азії. Форми державного правління і територіального устрою країн Азії. Типи країн Азії за рівнем економічного розвитку. Міжнародні організації в Азії: АСЕАН, Ліга арабських держав. Райони збройних конфліктів та проявів тероризму. Природні умови і ресурси регіону. Населення Азії. Урбанізаційні процеси. Світові міста, міські агломерації в Азії, мегаполіси Японії та Китаю. Працересурсний потенціал. Особливості економіки країн Азії. Первинний сектор економіки. Добувна промисловість. Сільське і лісове господарство. Вторинний сектор економіки. Основні промислові осередки і регіони. Третинний сектор економіки. Найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Азії та особливості їх участі у міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Азії.

Австралія, Мікронезія, Меланезія, Полінезія

Місце країни у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці. Система розселення. Українська діаспора в Австралії. Особливості сучасного розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору. Виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Географія вторинно-го та третинного секторів господарства. Характерні риси просторової організації виробництва товарів та послуг. Зовнішні економічні зв'язки, міжнародні зв'язки Ук-раїни з Австралією.

Особливості географічного положення регіону. Держави та залежні території, що входять до складу Мікронезії, Меланезії та Полінезії. Основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці. Види господарської діяльності, що визначають міжнародну спеціалізацію країн. Ку-старні промисли і ремесла. Зовнішні економічні зв'язки. Розташування військових баз іноземних держав.

Америка

Особливості географічного положення Америки. Склад регіону. Сучасна політична карта Америки. Форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Міжнародні організації НАФТА, Меркосур, НАТО. Природні умови і ресурси регіону. На-селення Америки. Урбанізаційні процеси. Система розселення. Особливості економіки країн Америки. Роль американських ТНК в економіці регі-ону. Первинний сектор економіки. Сільсь-ке господарство: вплив природних, істори-чних чинників та глобалізації на спеціалі-зацію. Лісове господарство. Вторинний сектор економіки. Основні осередки промисловості в регіоні. Третинний сектор економіки. Найважли-віші міжнародні транспортні магістралі, вузли. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Америки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Америки.

Африка

Особливості географічного положення Африки. Склад регіону. Сучасна політична карта Африки. Форми державного прав-ління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Райони збройних конфліктів, проявів тероризму. Природні умови і ресурси регіону. Населення Африки. Урбанізаційні процеси. Система розселення. Особливості економіки країн Африки. Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Лісове господарство. Добувна промисловість. Вторинний сектор еконо-міки. Особливості розміщення промислових центрів у регіоні. Третинний сектор економіки: особливості становлення і за-кономірності розміщення. Найважливіші міжнародні транспортні магістралі, вузли. Туристичні райони. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Африки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Африки.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1-10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно» (130-140 балів для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»);

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі на спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» – складає 130 балів, для всіх інших спеціальностей – 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Скуратович О.Я., Круглик Л.І., Коваленко Р.Р. Загальна географія: Підруч. Для 6 кл. – К.: Зодіак –ЕКО, 2005. – 319с.
2. Пестушко В.Ю., Сасихов В.О., Уварова Г.Є. Географія материків і океанів: Підруч. Для 7кл. серед. шк.. – К: Абрис. – 376 с.
3. Кобернік С.Г., Скуратович О.Я. Географія материків і океанів: Для 7кл. загальноосвіт. Навч. Закладів. – К.: Навчальна книга, 2005. – 319с.
4. Корнєєв В.П., Герасимчук В.М., Пічугін Б.В. Географія материків і океанів: Підруч. Для 7 кл. – К.: Освіта, Шкільна освіта, 2003. – 256 с.
5. Масляк П.О., Шищенко П.Г. Географія України: підруч. Для 8 – 9 кл. серед. шк. К.: Зодіак- ЕКО, 2004 – 432 с.
6. Чернов Б. В. Фізична географія України, підр. Для 8 кл, - К.: Освіта, 2002. – 254 с.
7. Дітчук І.Л., Заставецька О.В. Ткач Д.В. Географія України: навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 168 с.
8. Заставний Ф.Д. Економічна і соціальна географія України: Підруч. для 9 кл. – К.: Форум, 2005. – 239с.
9. Топузов О.М., Тименко Л.В. Економічна і соціальна географія світу: Підруч. для 10кл. загальноосвіт. навч. закладів. – К: Зодіак-ЕКО, 2005. – 208 с.

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова Приймальної комісії ПДАТУ
професор _____ **В.В. Іванишин**
_____2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з хімії
при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі
за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії
доцент _____ **Р.С. Ямборак**

Кам'янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з хімії складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «14» березня 2019 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з хімії	5
Критерії оцінювання	10
Список рекомендованої літератури	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту з хімії складено на основі чинних навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів з хімії для 7–9 класів (затвердженої наказом МОН від 07.06.2017 № 804) та для 10-11 класів (затвердженої наказом МОН від 23.10.2017 № 1407).

Матеріал програми вступного іспиту з хімії поділено на три тематичні блоки: «Загальна хімія», «Неорганічна хімія», «Органічна хімія», які в свою чергу, розподілено за розділами і темами.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються арабськими цифрами, варіантів вибору – 4.

Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ З ХІМІЇ

ЗАГАЛЬНА ХІМІЯ

Предмет і завдання хімії. Місце хімії серед природничих наук. Явища фізичні та хімічні. Екологічні проблеми хімії. Роль хімії в охороні навколишнього середовища.

Основні хімічні поняття і закони

Атомно-молекулярне вчення. Атоми, молекули. Сталість складу речовин. Відносна атомна та відносна молекулярна маси. Закон збереження маси речовин, його значення в хімії. Кількість речовини. Моль. Молярна маса. Закон Авогадро та молярний об'єм газу. Об'ємні відношення газів у реакціях.

Хімічний елемент, прості і складні речовини. Хімічні сполуки та механічні суміші. Знаки хімічних елементів та хімічні формули. Валентність. Розрахунки масової частки хімічного елемента в речовині за формулою. Встановлення хімічної формули речовини за її складом. Хімічні рівняння. Розрахунки за хімічними рівняннями.

Будова атома. Періодичний закон і Періодична система елементів. Хімічний зв'язок і будова молекул.

Склад атомних ядер (протони і нейтрони). Ізотопи. Будова електронних оболонок атомів хімічних елементів малих періодів. Особливості будови атомів елементів малих періодів. Особливості будови атомів елементів великих періодів (на прикладі IV періоду).

Відкриття Д.І. Менделєєвим Періодичного закону та створення Періодичної системи елементів. Сучасне формулювання періодичного закону. Великі та малі періоди, групи та підгрупи. Залежність властивостей елементів від їх місця в періодичній системі. Періодичність зміни властивостей простих речовин та сполук елементів. Значення періодичного закону.

Електронегативність хімічних елементів і хімічний зв'язок. Ковалентний зв'язок (полярний і неполярний). Енергія зв'язку. Донорно-акцепторний механізм утворення ковалентного зв'язку. Іонний зв'язок, його відмінність від ковалентного. Водневий зв'язок.

Класифікація хімічних реакцій. Реакції сполучення, розкладу, заміщення, обміну. Необоротні та оборотні хімічні реакції. Теплові ефекти хімічних реакцій, термохімічні рівняння.

Умови перебігу хімічних реакцій

Швидкість хімічних реакцій. Залежність швидкості від природи взаємодіючих речовин, концентрації, поверхні контакту, температури. Каталіз і каталізатор. Хімічна рівновага. Поняття про константу рівноваги. Умови зміщення хімічної рівноваги. Принцип Ле-Шательє.

Вода. Розчини

Вода. Роль води як розчинника в живій природі. Будова молекули води. Вода як полярний розчинник. Фізичні та хімічні властивості води.

Розчини. Розчинність речовин. Залежність розчинності речовин від їх природи, температури і тиску. Теплові ефекти при розчиненні. Способи кількісного вираження складу розчинів: масова частка і концентрація розчиненої речовини, молярна концентрація. Густина розчинів.

Електролітична дисоціація. Ступінь дисоціації. Сильні та слабкі електроліти. Іонні рівняння реакцій. Властивості основ, кислот та солей у світлі теорії електролітичної дисоціації.

Окисно-відновні процеси

Ступінь окиснення. Окисники та відновники. Коефіцієнти в окисно – відновних реакціях, метод електронного балансу, процеси окиснення та відновлення.

НЕОРГАНІЧНА ХІМІЯ

Основні класи неорганічних сполук

Оксиди кислотні, основні та амфотерні. Способи добування та властивості оксидів.

Основи, їх склад і назви. Гідроксогрупа. Нерозчинні основи і луги, їх хімічні властивості. Амфотерні гідроксиди.

Кислоти, їх склад і назви. Загальні властивості кислот та способи добування. Реакція нейтралізації.

Солі, їх склад і назви. Хімічні властивості солей. Поняття про кислі солі та комплексні сполуки. Гідроліз солей. Генетичний зв’язок між оксидами, основами, кислотами і солями.

Властивості неметалів та їх сполук

Гідроген (водень), місце в періодичній системі, хімічні властивості: взаємодія з неметалами, оксидами металів, органічними речовинами. Добування водню в лабораторії. Застосування як екологічно чистого палива та сировини для хімічної промисловості.

Оксиген (кисень), його фізичні та хімічні властивості. Кристалогідрати. Охорона водоймищ від забруднення. Очищення води. Проблеми розроблення і створення безвідходних технологій.

Хлор, реакції з неорганічними та органічними речовинами. Хлороводень, його добування. Соляна (хлороводневі) кислота та її солі.

Загальна характеристика елементів головної підгрупи VI групи елементів періодичної системи. Сульфуру (сірка), її фізичні та хімічні властивості. Оксиди сульфуру (IV) та сульфуру (VI), їх добування, хімічні властивості. Сірчана кислота, її властивості. Хімічні реакції, які лежать в основі виробництва сірчаної

кислоти контактним способом та закономірності їх перебігу. Окисні властивості концентрованої сірчаної кислоти.

Нітроген (азот), його фізичні та хімічні властивості. Аміак, його промисловий синтез, фізичні та хімічні властивості. Солі амонію. Оксиди нітрогену (II) та нітрогену (IV) у виробництві азотної кислоти. Хімічні особливості азотної кислоти. Нітрати, азотні добрива.

Загальна характеристика елементів головної підгрупи V групи періодичної системи. Фосфор і його алотропні видозміни, фізичні та хімічні властивості. Оксид фосфору (V). Ортофосфатна кислота та її солі. Фосфорні добрива.

Карбон (вуглець), його алотропні форми. Хімічні властивості карбону (II) та карбону (IV), їх хімічні властивості. Вугільна кислота та її солі. Перетворення карбонатів у природі.

Загальна характеристика елементів головної підгрупи IV групи періодичної системи. Силіцій, його хімічні властивості. Оксид силіцію (IV), силікатна кислота та її солі. Будівельні матеріали: скло, цемент, бетон.

Властивості металів

Метали, їх місце в періодичній системі, особливості будови атомів. Металічний зв'язок. Електрохімічний ряд напруг металів. Характерні фізичні і хімічні властивості металів. Поняття про корозію та засоби боротьби з нею.

Лужні метали, їх характеристика за місцем у періодичній системі та будовою атомів. Сполуки натрію та калію у природі. Калійні добрива. Гідроксиди натрію та калію, їх хімічні властивості, добування.

Кальцій, його сполуки в природі. Оксид та гідроксид кальцію, їх хімічні властивості, добування і застосування. Якісні реакції на Йони кальцію та барію.

Алюміній, характеристика елемента та його сполук за місцем у періодичній системі. Амфотерність оксиду та гідроксиду алюмінію. Сполуки алюмінію в природі, його роль у техніці.

Ферум (залізо), його оксиди та гідроксиди, залежність їх властивостей від ступеня окиснення феруму. Хімічні реакції, на яких базується виробництво чавуну і сталі. Роль заліза та його сплавів у техніці.

Метали в сучасній техніці. Основні способи промислового добування металів: відновлення вугіллям, оксидом карбону (II), воднем, алюмотермія, електрохімічні способи вилучення металів з їх сполук.

ОРГАНІЧНА ХІМІЯ

Теорія хімічної будови органічних сполук

Теорія хімічної будови органічних сполук О.М. Бутлерова. Залежність властивостей органічних речовин від хімічної будови. Ізомерія. Електронна природа хімічних зв'язків у молекулах органічних сполук. Способи розриву зв'язків, поняття про вільні радикали.

Насичені вуглеводні

Гомологічний ряд насичених вуглеводнів (алканів), їх електронна і просторова будова (sp^3 – гібридизація). Номенклатура алканів, їх фізичні та хімічні властивості. Метан. Насичені вуглеводні в природі, застосування в техніці.

Ненасичені вуглеводні

Етиленові вуглеводні (алкени), їх електронна будова, sp^2 – гібридизація, сигма і *ni*-зв'язки. Ізомерія. Номенклатура і хімічні властивості етиленових вуглеводнів, правило Марковнікова. Етилен добування, застосування в промисловості.

Загальні поняття в хімії високомолекулярних сполук: мономер, полімер, елементарний ланцюг, ступінь полімеризації.Поліетилен та поліпропілен. Природний каучук, його будова і властивості. Синтетичний каучук.

Ацетилен, особливості його будови (*sp* – гібридизація, потрійний зв'язок). Добування ацетилену карбідним способом, із метану, хімічні властивості, застосування. Гомологічний ряд і номенклатура ацетиленових вуглеводнів.

Ароматичні вуглеводні (арени)

Бензен (бензол), його електронна будова, хімічні властивості,промислове добування і застосування. Поняття про взаємний вплив атомів на прикладі толуену (толуолу).

Природні джерела вуглеводнів

Нафта, вугілля, природний газ як вуглеводнева сировина. Склад і використання природного та супутніх нафтових газів.

Склад і властивості нафти. Основні процеси переробки: перегонка, крекінг. Застосування нафтопродуктів. Коксохімічне виробництво. Продукти коксування кам'яного вугілля, їх застосування.

Спирти і феноли

Спирти, їх будова, номенклатура. Водневий зв'язок і його вплив на фізичні властивості спиртів. Хімічні властивості насичених одноатомних спиртів. Промисловий синтез і застосування метанолу, етанолу. Поняття про багатоатомні спирти. Особливості гліцерину.

Фенол, його будова, взаємний вплив атомів у молекулі. Хімічні властивості фенолу в порівняння з властивостями спиртів та бензену. Застосування фенолу.

Альдегіди

Альдегіди, їх електронна будова. Хімічні властивості, добування і застосування мурашиного і оцтового альдегідів. Реакції поліконденсації. Номенклатура альдегідів.

Карбонові кислоти

Карбонові кислоти: електронна будова карбоксильної групи, гомологічний

ряд, фізичні та хімічні властивості. Головні представники одноосновних карбонових кислот: оцтова, стеаринова, пальмітинова, олеїнова та їх солі. Мило.

Естери. Жири

Естери (складні ефіри), їх будова, добування за реакцією етерифікації, хімічні властивості. Жири, як представники естерів, їх роль у природі, хімічна переробка.

Вуглеводи

Глюкоза, її будова, хімічні властивості, роль у природі. Сахароза, її гідроліз.

Крохмаль, целлюлоза, їх будова, хімічні властивості, роль у природі та технічне застосування. Фотосинтез. Поняття про штучні волокна.

Нітрогенвмісні сполуки

Аміни як органічні основи, їх реакції з водою та кислотами. Анілін, його добування і застосування.

Амінокислоти, їх будова, хімічні властивості

Синтетичне волокно, капрон; амінокислоти, як структурні одиниці білків. Пептидний зв'язок (пептидне угрупування). Будова та біологічна роль білків.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1-10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно»;

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі складає 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гриньова М.В. Хімія. Повний курс підготовки для вступу до вищих навчальних закладів. / 9 кл. / М.В. Гриньова, Н.І. Шиян, Ю.П. Кращенко.— К. : «Видавництво Літера ЛТД», 2015.

2. Попель П.П. Хімія, 7 кл./ П.П. Попель, Л.С. Крикля. — К. : Видавничий центр “Академія”, 2016.

3. Попель П.П. Хімія, 8 кл./ П.П. Попель, Л.С. Крикля. — К. : Видавничий центр “Академія”, 2016.

4. Попель П.П. Хімія, 9 кл./ П.П. Попель, Л.С. Крикля. — К. : Видавничий центр “Академія”, 2017.

5. Попель П.П. Хімія, 10 кл./ П.П. Попель, Л.С. Крикля. — К. : Видавничий центр “Академія”, 2018.

6. Попель П.П. Хімія, 11 кл./ П.П. Попель, Л.С. Крикля. — К. : Видавничий центр “Академія”, 2018.

7. Ямборак Р.С. Хімія. Методичні рекомендації в допомогу учневі щодо самостійної підготовки до здачі ЗНО. / Р.С. Ямборак, Г.І. Прохацька. — Кам.-Под., 2018.

8. Ярошенко О.Г. Хімія. Довідник + Тести. / О.Г. Ярошенко — Кам.-Под., Абетка, 2017.

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова Приймальної комісії ПДАТУ
професор _____ **В.В. Іванишин**
_____2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з іноземної мови
(англійська, французька, німецька)
при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі
за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії
доцент _____ **А.О. Роляк**

Кам'янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з іноземної мови (англійська, французька, німецька) складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «14» березня 2019 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з іноземних мов	5
Критерії оцінювання	9
Список рекомендованої літератури	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту з іноземних мов укладено на основі чинних навчальних програм:

- для учнів 5-9 класів за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392 та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), яка розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та затверджена наказом МОН України від 20.04.2018 № 408;
- для учнів 10-11 класів за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392 та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), яка розроблена на виконання Закону України «Про освіту» і затверджена наказом МОН від 20.04.2018 № 407.

Іспит з іноземної мови для вступників проводиться у формі тесту.

Об'єктом контролю є рівень засвоєння практичних навичок та вмінь з іноземної мови.

Форма контролю: виконання тесту.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються арабськими цифрами, варіантів вибору – 4.

Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА, ФРАНЦУЗЬКА, НІМЕЦЬКА)

У тестах оцінюється знання вступника граматичних структур та явищ, що є необхідними для коректного вираження певних понять, а також для розуміння і продукування широкого кола текстів в академічній та професійній сферах; володіння лексичним мінімумом, що є необхідним для продуктивних і рецептивних видів мовленнєвої діяльності у межах програми.

Обсяг лексичного матеріалу обмежується наступними темами:

I. Особистісна сфера:

- повсякденне життя і його проблеми;
- сім'я. Родинні стосунки;
- характер людини;
- здоровий спосіб життя;
- дружба, любов;
- стосунки з однолітками, в колективі;
- світ захоплень;
- дозвілля, відпочинок;
- особистісні пріоритети;
- плани на майбутнє.

II. Публічна сфера:

- навколишнє середовище;
- життя в країні, мова якої вивчається;
- подорожі, екскурсії;
- культура і мистецтво в України та в країні, мова якої вивчається;
- спорт в Україні та в країні, мова якої вивчається;
- література в Україні та в країні, мова якої вивчається;
- засоби масової інформації;
- молодь і сучасний світ;
- людина і довкілля;
- покупки;
- харчування;
- науково-технічний прогрес, видатні діячі науки;
- Україна у світовій спільноті;
- свята, знаменні дати, події в Україні та в країні, мова якої вивчається;
- традиції та звичаї в Україні та в країні, мова якої вивчається;
- видатні діячі історії та культури України та країни, мова якої вивчається;
- визначені об'єкти історичної та культурної спадщини України та в країні, мова якої вивчається;

•музеї, виставки;

•кіно, телебачення;

•обов'язки та права людини;

•міжнародні організації, міжнародний рух.

III. Освітня сфера:

•освіта, навчання, виховання;

•система освіти в Україні та в країні, мова якої вивчається;

•іноземні мови у житті людини.

ВИМОГИ ЩОДО ВОЛОДІННЯ МОВНОЮ КОМПЕТЕНЦІЄЮ

АНГЛІЙСЬКА МОВА

1. Іменник. Злічувані й незлічувані іменники. Число іменника. Відмінювання іменників. Загальний відмінок. Присвійний відмінок. Рід іменника.

2. Артикль. Вживання неозначеного артикля. Вживання означеного артикля. Невживання артиклів *a/an*, *the*. Місце артикля в реченні.

3. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Порівняльні конструкції з прикметниками. Прикметники, що закінчуються на *-ing* та *-ed*. Прикметники, що вживаються з прийменниками.

4. Числівник. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Дробові числівники.

5. Займенник. Особові займенники. Вживання займенника *it*. Присвійні займенники. Зворотні займенники. Взаємні займенники. Вказівні займенники. Питальні займенники. Сполучні займенники. Відносні займенники. Означальні займенники. Неозначені займенники. Заперечні займенники. *Much*, *Many*, *Little*, *Few*.

6. Дієслово. Неправильні дієслова. Уживання дієслів з прийменниками. Способи дієслова. Прості часи в активному стані. Тривалі часи в активному стані. Дієслова, що не вживаються в часових формах *Continuous*. *Be going. to*. Доконані часи в активному стані. Порівняльне вживання видо-часових форм дієслова.

7. Пасивний стан. Трансформація речень з активною формою дієслова-присудка в пасивну.

8. Модальні дієслова. *Can* і *Could*. *May* і *Might*. *Must* і *Have to*. *Shall*. Should, *Ought to*. *Will*. *Would*. *Need*. *Dare*. *Be to*. Порівняльне вживання модальних дієслів.

9. Наказовий спосіб.

10. Умовний спосіб.

11. Неособові форми дієслова. Інфінітив. Уживання інфінітива без частки *to*. Дієприкметник. Герундій. Уживання герундія або інфінітива.

12. Прислівник. Творення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Порівняльні конструкції з прислівниками. Місце прислівників у реченні.

13. Прийменник. Місце прийменника в реченні.

14. Сполучник.

15. Типи речень. Типи питальних речень. Загальні запитання. Спеціальні запитання. Альтернативні запитання. Розділові запитання. Окличні речення. Спонукальні речення.

16. Порядок слів в англійському розповідному реченні. Місце додатка в реченні. Місце означення в реченні. Місце обставини в реченні. Зворотній порядок слів, або інверсія.

17. Складносурядне речення.

18. Складнопідрядне речення. Підрядні підметові речення. Підрядні присудкові речення. Підрядні додаткові речення. Підрядні означальні речення. Підрядні обставинні речення. Підрядні речення часу. Підрядні речення місця. Підрядні речення причини. Підрядні речення мети. Підрядні речення наслідку. Підрядні речення способу дії та порівняння. Підрядні речення умови.

19. Узгодження часів. Непряма мова. Непрямі запитання.

НІМЕЦЬКА МОВА

1. Артикль. Відмінювання означеного та неозначеного артиклів. Вживання означеного та неозначеного артиклів.

2. Іменник. Рід іменника. Число іменника. Відмінювання іменників.

3. Порядок слів у простому поширеному розповідному реченні. Порядок слів у питальних реченнях. Порядок слів у складносурядних і складнопідрядних реченнях.

4. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Відмінювання прикметників.

5. Числівник. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Дробові числівники.

6. Займенник. Особові, присвійні, зворотні, вказівні, відносні займенники.

7. Дієслово. Способи дієслова. Часові форми активного та пасивного стану дієслова дійсного способу. Наказовий спосіб. Умовний спосіб. Модальні дієслова. Дієслова із відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Зворотні дієслова.

8. Узгодження часів.

9. Інфінітив. Вживання інфінітива з часткою *zu*. Дієприкметник I та II. Модальні конструкції *haben*+*zu*+інфінітив, *sein*+*zu*+інфінітив.

10. Інфінітивні групи. Інфінітивні звороти *um…zu*, *statt…zu*, *ohne…zu*.

11. Залежний інфінітив та інфінітивні групи.

12. Прислівник. Ступені порівняння прислівників.

13. Прийменник. Прийменники, що вимагають родового, давального або знахідного відмінків. Прийменники подвійного керування.

14. Складносурядне речення.

15. Складнопідрядне речення. Підрядні підметові речення. Підрядні

присудкові речення. Підрядні додаткові речення. Підрядні означальні речення. Підрядні обставинні речення. Підрядні речення часу. Підрядні речення місця. Підрядні речення причини. Підрядні речення мети. Підрядні речення наслідку. Підрядні речення способу дії та порівняння. Підрядні речення умови.

ФРАНЦУЗЬКА МОВА

1. Речення: порядок слів у розповідному реченні; форми утворення ствердження, заперечення, питання; питальні слова, короткі відповіді.

2. Наказовий спосіб (*Indicatif*), умовний спосіб (*Imperatif*), (*Subjonctive*)-висловлення припущення у теперішньому, майбутньому та минулому (три типи умовних речень).

3. Дієслово: часові форми (Présent, Imparfait, Futur Simple, Passé Composé, Plusque Parfait, Passé Simple), випадки вживання.

4. Прислівники та прислівникові сполучення часу(вживання з основними часовими формами французького дієслова); узгодження часів у непрямій мові; пасивний стан (*Forme Passive*).

5. Іменник: утворення множини.

6. Займенники: особові, присвійні, зворотні,неозначені,вказівні займенники.

7. Прикметник: ступені порівняння прикметників; вживання порівняльних конструкцій.

8. Прислівник: прислівники місця, способу дії, часу, міри та ступеня; ступені порівняння прислівників.

9. Прийменник: прийменники часу, місця, напряму, вживання прийменників з дієсловами, прикметниками та іменниками.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1-10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно» (130-140 балів для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»);

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі на спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» – складає 130 балів, для всіх інших спеціальностей – 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Англійська мова

1. Богатирець В.В., Куделько З.Б., Лучак М.М., Макар В.Ю. Public Administration. – Чернівці: Книги XXI, 2009. – 375 с.
2. Куліш В. Прискорений курс англійської мови. – Київ: А.С.К., 1998. – 287с.
3. Роляк А.О. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» (для студентів економічних спеціальностей заочної форми навчання). – Кам.-Под.: ПДАТУ, редакційно-видавничий відділ, 2013. – 24 с.
4. Роляк А.О. Англійська мова за професійним спрямуванням (для студентів економічних спеціальностей). Частина 2. – Кам.-Под.: ПДАТУ, редакційно-видавничий відділ, 2014. – 42 с.
5. Роляк А.О. Англійська мова. Тексти для читання (для студентів агрономічних спеціальностей). – Кам.-Под.: ПДАТУ, редакційно-видавничий відділ, 2015. – 44 с.
6. Роляк А.О. НМК нормативної навчальної дисципліни «АНГЛІЙСЬКА МОВА (за професійним спрямуванням)» підготовки фахівців ОКР «бакалавр» напряму 6.100102 «Процеси машини та обладнання агропромислового виробництва». – Методична розробка. – Кам.-Под.: ПДАТУ, редакційно-видавничий відділ, 2016. – 278 с.
7. MacKenzie I. English for business studies. – Cambridge University Press, 2007. – 176 p.
8. Riley D. Check your vocabulary for business. – Cambridge University Press, 2007. – 186 p.
9. Murphy Raymond. English Grammar in Use. A self-study reference and practice book for intermediate students. – Cambridge University Press, 2005. – 327 p.
10. Soars Liz and John. Headway Pre-Intermediate. – Oxford: OUP, 2007. – 160 p.
11. Soars Liz and John. Headway Intermediate. – Oxford: OUP, 2003. – 160 p.

Німецька мова

1. Бориско Н.Ф. 3. Бізнес-курс німецької мови. – Київ: Логос, 2004. – 352 с.
2. Бринзюк І.Е. Німецька мова. Теми з перекладом. – Х.: Ранок, 1998. – 128 с.
3. Вікторовський В.Г. Енциклопедія німецьких тем. – 2-ге вид., випр. та доп. – Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 432 с.
4. Дорофєєва Ж. В., Луговська І. Б. Німецька мова для студентів усіх спеціальностей. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2007. – 128 с.
5. Дорофєєва Ж.В. Німецька мова. Практикум. – Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г, 1997. – 28 с.

6. Adelheid Hoffgen Deutsch lernen für den Beruf; Verlag für Deutsch

7. Christian Fandrych.Sage und schreibe. Ernst Klett Sprachen. – Stuttgart, 2004. – 438 p.

8. Ulrike Tallowitz.Klipp und Klapp. Ernst Klett Sprachen. – Stuttgart, 2004. – 307c.

9. Газета «Deutsch». Goethe-Institut.

Французька мова

1. Бурбело В. Б., Венгреновська Г. Ф, Словник французько-український та українсько-французький. – Ірпінь: ВТФ Перун,1996. – 517с.

2. Крючков Г. Г., Мамотенко М. П. Прискорений курс французької мови. – Київ: А.С.К., 2005. – 382с.

3. Матвиишин В. Г. Бизнес-курс французского языка. – Киев: Логос, 2001. – 382с.

4. Ніколаєва С. Ю. та ін. Тестові завдання з французької мови : Навч. посібник для учнів ст. класів, абітурієнтів, студентів.-К.: Освіта, 1998.-142с.

5. Функе Михелине Французский за 30 дней. – Киев: Методика,1998. – 288с.

6. Abry Dominique, Chalaron Marie-Laure La grammaire des premiers temps. – Presses Universitaires de Grenodle, 2000. – 258с.

7. Assimil. Французский без труда сегодня / А. Булжер, Ж.-Л. Шерель.-М., 2006. – 622с.

8. Odile Thiévenaz Grammaire du Français. CLE International, Paris, 1997

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова Приймальної комісії ПДАТУ

професор _____ **В.В. Іванишин**

«25» 03. 2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з історії України

при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі

за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра

на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії

доцент _____ **В.А. Нестеренко**

Кам'янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з історії України складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «04» березня 2019 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з історії України	5
Критерії оцінювання	34
Список рекомендованої літератури	35

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тестові завдання укладені на основі чинної програми з історії України для 11-річної школи та відбивають головні події української історії від найдавніших часів до сьогодення.

Вступний іспит з історії України складається з таких форм тестових завдань:

1. Завдання з вибором однієї вірної відповіді.

До кожного із завдань пропонується 4 варіанти відповіді, з яких лише одна вірна.

Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав і позначив вірну відповідь у бланку відповідей.

Завдання вважається невиконаним у випадках, якщо:

а) позначено невірну відповідь;

б) позначено два або більше варіантів відповідей, навіть якщо серед них позначено і вірну відповідь;

в) вірну відповідь не позначено взагалі.

2. Завдання на встановлення відповідності.

Завдання складається з інструкції та поданої у двох колонках інформації, яку позначено цифрами (ліворуч) та буквами (праворуч). У завданнях пропонується співвіднести матеріал двох колонок, позначених цифрами та буквами.

Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав та позначив вірну букву (від А до Д) навпроти кожної цифри (від 1 до 4) у бланку відповідей.

3. Завдання на встановлення вірної послідовності.

Завдання складається з інструкції та назв (опису) подій, позначених буквами. Цифрі 1 має відповідати перша подія, цифрі 2 – друга подія, цифрі 3 – третя, цифрі 4 – четверта.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються арабськими цифрами, варіантів вибору – 4.

Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

І. Стародавня історія України

Факти:

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Дати:

IV – середина III тис. до н.е. – розселення племен трипільської культури на території України;

V – VII ст. – Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни:

«Історичні джерела», «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «ремесло», «осілий спосіб життя», «кочовий спосіб життя», «колонізація».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних явищ, процесів, подій періоду, співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначати на картосхемі місця:

Основні стоянки людей кам'яного віку на теренах сучасної України; території розселення трипільців, кіммерійців, скіфів і сарматів, місце розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму, напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів.

Називати імена:

Визначних діячів, пам'ятки культури доби.

Визначати риси:

Неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму, наслідки та значення Великого розселення слов'ян.

Характеризувати:

Суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської культури, кіммерійців, скіфів, давніх слов'ян.

ІІ. Виникнення та розквіт Київської Русі

Факти:

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського

собору. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві.

Дати:

882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом;

988 р. – запровадження християнства як державної релігії;

1019 – 1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві;

1097 р. – Любецький з'їзд князів.

Персоналії:

Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах.

Поняття та терміни:

«Племінний союз», «князь», «бояри», «верства», «язичництво», «християнство».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій періоду, співвідносити історичні явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначати на картосхемі:

Території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII – IX ст., шлях «з варяг у греки», територіальні межі Київської Русі за Олега, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

Називати імена:

Визначних діячів, пам'ятки культури періоду.

Визначати наслідки:

Внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів доби, передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії, значення та наслідки Любецького з'їзду князів.

Характеризувати:

Внутрішню та зовнішню політику Аскольда, Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, його сина Мстислава.

Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава

Факти:

Роздробленість Київської Русі. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Розподіл і збереження Галицько-Волинської держави нащадками Данила Романовича.

Дати:

1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах;

1199 р. – утворення Галицько-Волинської держави;

1238 – 1264 рр. – правління Данила Романовича;

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій, явищ, процесів періоду, співвідносити історичні події, явища, процеси з відповідною епохою.

Називати імена:

Значних діячів, пам'ятки культури періоду.

Позначати на картосхемі:

Київське, Чернігівське, Переяславське князівства, Галицько-Волинську державу за часів правління Данила Романовича; напрямки походів монголів у південно-західні руські землі.

Визначати причини:

Сутність політичної роздробленості Київської Русі, особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави. 1240 р. – захоплення Києва монголами.

Персоналії:

Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Данило Романович, Лев Данилович, Юрій *I* Львович, Юрій *II* Болеслав.

Поняття та терміни:

«Роздробленість», «федеративна монархія», «колективний сюзеренітет», «золотоординське ярмо» міжнародне значення коронації Данила Романовича, особливості залежності українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування.

Характеризувати:

Розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицького, Волинського князівств, внутрішню та зовнішню політику Данила Романовича, його наступників.

Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX – XIV ст.

Факти:

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Поширення писемності.

Дати:

1017 – 1037 рр. – спорудження Софійського собору, будівництво укріплень навколо «міста Ярослава», Золотих Воріт у Києві;

1056 – 1057 рр. – створення Остромирового Євангелія;

1113 р. – укладення першої редакції «Повісті минулих літ»;

1187 р. – створення «Слова о полку Ігоревім».

Персоналії:

Літописець Нестор, іконописець Алімпій.

Поняття та терміни:

«Вотчинне землеволодіння», «ікони», «билини», «літопис», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Пам'ятки культури періоду.

Характеризувати:

Політичний і соціальний устрій Київської Русі та Галицько-Волинської держави, становище представників різних соціальних станів, форми землеволодіння та форми повинностей на різних етапах розвитку держав, стан розвитку господарства та торгівлі, здобутки в галузі писемності, освіти, наукових знань, уснопоетичної творчості та літератури, архітектури, образотворчого мистецтва, діяльність видатних діячів періоду.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду.

Визначати:

Особливості культури Київської Русі та Галицько-Волинської держави; значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави в історії українського народу та в загальноєвропейській історії.

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав

Факти:

Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу Литовської держави. Кревська унія. Ліквідація князем Вітовтом самостійності удільних українських земель.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати історичних діячів:

Пам'ятки культури цього періоду.

ІІІ. Українські землі у другій половині XIV – першій половині XVI ст.

Факти:

Виступ литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом Ольгердовичем. Відновлення й остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Включення Закарпаття до складу Угорщини, Буковини до складу Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1385 р. – укладення Кревської унії;

1471 р. – остаточна ліквідація Київського князівства;

1489 р. – перша згадка про українських козаків у писемних джерелах.

Персоналії:

Володимир Ольгердович, Свидригайло Ольгердович, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич.

Поняття та терміни:

«Шляхта», «пани», «панщина», «магдебурзьке право», «магістрат», «рада», «лава», «війт», «цехи», «дума».

Позначати на картосхемі:

Територіальні межі держав, у складі яких перебували українські землі, українські міста, які отримали магдебурзьке право, територію Кримського ханства.

Характеризувати:

Політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, економічний розвиток українських земель у складі Великого князівства Литовського, становище суспільних станів, здобутки в галузі освіти, уснопоетичної творчості та книговидання, архітектури й образотворчого мистецтва, діяльність видатних діячів періоду.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду.

Визначати:

Особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва; історичні умови розвитку української культури.

IV. Українські землі в другій половині XVI ст.

Факти:

Зміни у соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Братський рух. Реформаційний та контр-реформаційний рухи в Україні. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

Дати:

1556 – 1561 р. – Створення Пересопницького Євангелія;

1556 р. – заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомої Січі;

1569 р. – Люблінський сейм (Люблінська унія). Утворення Речі Посполитої.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Позначати на картосхемі:

Територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри, терени Запорозької Січі, напрямки козацьких походів.

Називати імена:

Визначних козацьких ватажків, діячів культурно-церковного життя, митців; найзначніші твори літератури, пам'ятки архітектури, мистецтва періоду.

Характеризувати:

Соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст.

1596 р. – Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви.

Персоналії:

Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький, Іван Федоров.

Поняття та терміни:

«Українська шляхта», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «козацька старшина», «козацькі клейноди».

Характеризувати:

Зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, досягнення в архітектурі та образотворчому мистецтві, освіті та книговиданні; військово-політичну організацію козацтва, військове мистецтво козаків; становище православної церкви, діяльність видатних діячів періоду, єзуїтів, православних братств.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури періоду.

Визначати:

Причини та наслідки Люблінської унії, перших козацьких повстань, утворення греко-католицької церкви; значення братського руху; вплив реформаційних і контр-реформаційних рухів на культурно-громадське життя.

V. Українські землі в першій половині XVII ст.

Факти:

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії. Розвиток культури та освіти. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр.

Дати:

1621 р. – Хотинська війна;

1637 – 1638 рр. – повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні;

1632 р. – утворення Києво-Могилянської академії.

Персоналії:

Петро Конашевич–Сагайдачний, Петро Могила.

Поняття та терміни:

«Греко-католицька церква», «покозачення».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій періоду, співвідносити історичні події, діячів, пам'ятки культури з відповідною епохою.

Називати:

Видатних козацьких ватажків, діячів культурно-церковного життя, митців; видатні культурні пам'ятки.

Позначати на картосхемі:

Воєводства Речі Посполитої на українських землях та територіальні зміни, що відбулися, території, охоплені національно-визвольним рухом 20 – 30-х рр. XVII ст., місця розташування Запорізьких Січей-фортець, найважливіших подій.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду.

Характеризувати:

Соціально-економічне та політичне становище українців, становище православної та греко-католицької церков, досягнення архітектури, образотворчого та музичного мистецтва, освіти та книговидання; діяльність видатних діячів періоду.

Визначати:

Наслідки Берестейської унії для церковного життя в Україні, участі козацтва у Хотинській війні, наслідки та значення козацьких повстань.

V. Національно - визвольна революція українського народу середини XVII ст. під проводом Б.Хмельницького

Факти:

Національно - визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Дати:

1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;

1649 р. – Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;

1651 р. – Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;

1652 р. – Батозька битва;

1654 р. – укладення українсько-російського договору.

Персоналії:

Б. Хмельницький, І. Богун.

Поняття та терміни:

«Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій вказаного періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Видатних діячів періоду.

Позначати на картосхемі:

Територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни.

Описувати:

Перебіг основних подій війни.

Характеризувати:

Діяльність Б. Хмельницького, відносини Гетьманщини з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-російського договору 1654 р.; зміни політичного та економічного становища українців.

Визначати причини та наслідки:

Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.

Порівнювати:

Наслідки та значення найважливіших битв Національно-визвольної війни.

VI. Українські землі в 60 – 80-ті рр. XVII ст.

Факти:

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1659 р. – Конотопська битва;

1667 р. – Андрусівський договір;

1681 р. – Бахчисарайський мирний договір;

1686 р. – «Вічний мир».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій вказаного періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати

Визначних діячів періоду.

Позначати на картосхемі:

Території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Туреччини, Польщі.

Характеризувати:

Зовнішню та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя.

Визначати причини та наслідки:

Московсько-української війни 1658 – 1659 рр. Руїни.

Персоналії:

І. Виговський, П. Тетеря, П. Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю. Хмельницький, Д. Многогрішний, І. Самойлович.

Поняття та терміни:

«Руїна»

Порівнювати:

Адміністративно-політичний устрій Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.

VII. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Факти:

Гетьманування І. Мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи. Гетьманування І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду». Розвиток культури та освіти.

Дати:

1708 – 1709 рр. – національно-визвольна акція гетьмана І. Мазепи;

1710 р. – ухвалення Конституції Пилипа Орлика.

Персоналії:

І. Мазепа, І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол, П. Орлик, Ф. Прокопович, С. Величко, І. Щирський, І. Руткович, Й. Кондзелевич, С. Палій.

Поняття та терміни:

«Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи»

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій вказаного періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена значних діячів, культурних пам’яток цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Території, підвладні гетьманам Лівобережної України, території, що перебували під контролем Московії, місця важливих подій.

Характеризувати:

Внутрішню та зовнішню політику І. Мазепи та інших гетьманів цього періоду, Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст Конституції Пилипа Орлика; досягнення архітектури, та образотворчого мистецтва, літератури, природничих наук.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду, перебіг подій національно-визвольної акції гетьмана І. Мазепи.

Визначати:

Причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни; наслідки Полтавської битви для українських земель; значення Києво-Могилянської академії в культурному житті.

VIII. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Факти:

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Позначати на картосхемі:

Територіальні зміни, що відбулися внаслідок поділів Польщі, російсько-турецьких війн, території, охоплені національно-визвольним рухом на Правобережній і Західній Україні.

Дати:

1764 р. – остаточна ліквідація гетьманства;

1768 р. – Коліївщина;

1775 р. – остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі;

1783 р. – царський указ про закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.

Персоналії:

К. Розумовський, П. Калнишевський, Г. Сковорода, І. Григорович-Барський, Й. Пінзель, Я. Погребняк, А. Ведель, М. Березовський, Д. Бортнянський.

Поняття та терміни:

«Нова (Підпільненська) Січ», «Задунайська Січ», «Коліївщина», «паланка, «зимівник».

Називати:

Історичних діячів періоду.

Характеризувати:

Основні напрямки політики Російської імперії щодо України, особливості гайдамацького та опришківського рухів, суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного розвитку Криму, територіально-адміністративного устрою та господарського життя Нової (Підпільненської) Січі; особливості розвитку та досягнення української культури, діяльність Києво-Могилянської академії.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду.

Визначати:

Ппричини гайдамацького та опришківського рухів, скасування гетьманства і ліквідації Запорозької Січі, наслідки ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини, поділів Польщі, приєднання земель Правобережної України та Криму до Росії; значення Запорозької Січі й Гетьманщини в історії України.

IX. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Факти:

Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка. «Київська козаччина».

Дати:

1798 р. – вихід друком «Енеїди» Івана Котляревського;

грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку;

1846 – 1847 рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Персоналії:

І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, М.Гулак, Т. Шевченко.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні.

Позначати на картосхемі:

Українські землі в межах Російської імперії, території, охоплені повстанням У. Кармалюка, «Київською козаччиною».

Називати:

Історичних діячів періоду.

Характеризувати:

Політику Російської імперії щодо України, початок національного відродження, форми соціального протесту українського населення, поширення на Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади діяльності

Кирило-Мефодіївського братства, риси економічного розвитку, соціальних відносин.

Визначати:

Наслідки для України російсько-турецьких воєн (1806 – 1812, 1828 – 1829 рр.), російсько-французької війни.

Поняття та терміни:

«Нація», «національне відродження», «національна ідея», «декабристи», «масонство» 1812 р., причини та значення антикріпосницького руху Наддніпрянщини, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

Х. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Факти:

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західно - українських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа ІІ та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).

Дати:

1833 – 1837 рр. – діяльність «Руської трійці»;

1848 р. – скасування панщини в Галичині.

Персоналії:

М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький, Л. Кобилиця.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Позначати на картосхемі:

Українські землі в межах Австрійської імперії; території, охоплені повстанням під проводом Л. Кобилиці.

Називати:

Історичних діячів цього періоду.

Описувати:

Перебіг національно-визвольного руху в Галичині під час революції 1848 – 1849 рр. в Австрійській імперії.

Характеризувати:

Політику Австрійської імперії щодо Західної України, її наслідки, зміст і наслідки реформ Марії-Терези та Йосифа ІІ для економічного і суспільного життя Галичини, Буковини та Закарпаття, економічний розвиток, соціальні відносини на українських землях Австрійської імперії, початок національного відродження на західноукраїнських землях, форми соціального протесту населення.

Визначати:

Наслідки та значення подій 1848 – 1849 рр. для України, причини та значення антикріпосницького руху в Західній Україні.

Порівнювати:

Соціально-економічний розвиток українських земель під владою Російської та Австрійської імперій.

XI. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Факти:

Національне відродження. Відкриття університетів. Культурно-освітній рух. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

Дати:

1805 р. – відкриття університету у Харкові;

1834 р. – відкриття університету в Києві.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні.

Називати:

Імена і твори видатних діячів культурного життя України, пам'ятки культури кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Персоналії:

І. Котляревський, Т. Шевченко, П. Гулак-Артемовський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін.

Позначати на картосхемі:

Відкриті в першій половині XIX ст. університети. Характеризувати основні явища і процеси розвитку культури цього періоду, основні ідеї творів, що заклали основи української літературної мови, музичного, образотворчого мистецтва, архітектури та творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.

Визначати:

Умови та особливості розвитку культури кінця XVIII – першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.

XII. Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Факти:

Реформи 60 – 70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Заснування та діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства». Вплив російського громадівсько-політичного руху на Україну.

Дати:

1853 – 1856 рр. – Кримська війна;

1863 рр. – Валуєвський циркуляр;

1876 р. – Емський указ.

Персоналії:

В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, Б. Грінченко.

Поняття та терміни:

«Земства», «громадівство», «Братство тарасівців», «Чигиринська змова».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Характеризувати:

Риси соціально-економічного розвитку українських земель у складі Росії напередодні реформ 1860 – 1870-х рр., основний зміст реформ 1860 – 1870-х рр., особливості проведення реформ в Україні, суттєві зміни у соціальному складі населення Наддніпрянської України в другій половині XIX ст. і процеси модернізації, національний рух на Наддніпрянщині та національну політику Росії, основні погляди громадівців.

Визначати:

Наслідки промислового перевороту, скасування кріпосного права та інших реформ 1860 – 1870-х рр. XIX ст. для України, основні тенденції соціально-економічного розвитку Наддніпрянської України у другій половині XIX ст., причини появи та розвитку громадівського руху, напрямки розвитку і здобутки національно-визвольного руху Наддніпрянської України.

Порівнювати:

Особливості пореформеного соціально-економічного розвитку з дореформеним розвитком України, український національний рух на Наддніпрянщині в першій і другій половині XIX ст.

XIII. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст.

Факти:

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української Національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Дати:

1868 р. – створення у Львові товариства «Просвіта»;

1873 р. – створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (від 1892 р. – Наукового товариства ім. Т. Шевченка);

1890 р. – створення Русько-української радикальної партії.

Персоналії:

Є. Левицький, І. Франко, М. Павлик, Ю. Бачинський, М. Грушевський.

Поняття та терміни:

«Українофіли», «москвофіли», «народовці», «партія».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Називати:

Імена лідерів національно-визвольного руху Західної України.

Характеризувати:

Вплив аграрної реформи 1848 р. на розвиток економіки Західної України, особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., суттєві зміни у соціальному складі населення, основні течії суспільно-політичного руху: москвофілів та народовців; діяльність «Просвіт» та Наукового товариства ім. Т. Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині.

Визначати:

Причини трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху, особливості українського національного руху на Буковині та Закарпатті, роль і місце української греко-католицької церкви в піднесенні національного життя Західної України, напрямки діяльності і здобутки провідних діячів Західної України у визвольному русі другої половини XIX ст.

XIV. Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.

Факти:

Становлення і консолідація української нації. Піднесення української культури. Освіта. Недільні школи на Наддніпрянській Україні. Розвиток науки. Розвиток нових напрямів культури. Відкриття театрів, музеїв, архівів. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

Дати:

1865 р. – відкриття Новоросійського університету.

Персоналії:

І. Мечников, Д. Яворницький, І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, Л. Українка, І. Франко, М. Старицький, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, М. Садовський, П. Саксаганський, М. Заньковецька, М. Лисенко, С. Гулак-Артемовський.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Називати:

Дати, імена і твори видатних діячів вітчизняної культури, пам’ятки культури другої половини XIX – початку XX ст.

Характеризувати:

Основні культурні явища, процеси другої половини XIX – початку XX ст., розвиток образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, процес становлення професійного театру, діяльність меценатів та їх вплив на розвиток культури.

Визначати:

Умови розвитку культури у другій половині XIX – на початку XX ст. М. Пимоненко, А. Кримський, Д. Заболотний, М. Коцюбинський, В. Стефаник, М. Леонтович, С. Крушельницька.

Поняття:

«Професійний театр», «реалізм», «модернізм» досягненнями в галузі науки та техніки, творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.

XV. Наддніпрянська Україна на початку XX ст.

Факти:

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Економічна криза 1900 – 1903 рр. та передвоєнне економічне піднесення. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 – 1914 рр. Події революції 1905 – 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

Дати:

1900 р. – утворення РУП, першої політичної партії Наддніпрянської України.

Персоналії:

Є. Чикаленко, С. Єфремов, С. Петлюра.

Поняття та терміни:

«Монополія», «українська соціал-демократія».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Називати:

Імена лідерів національно-визвольного руху Наддніпрянської України початку XX ст.

Характеризувати:

Особливості економічного розвитку Наддніпрянської України (процес монополізації, розвиток сільського господарства, причини та наслідки економічної кризи 1900 – 1903 рр., передвоєнного економічного піднесення), процес утворення українських політичних партій, розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі та формування української соціал-демократії, національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905 – 1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II

Державних Думах Росії, проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні.

Визначати:

Основні тенденції соціально-економічного та політичного розвитку Наддніпрянської України на початку ХХ ст., причини та наслідки посилення національного гніту на Наддніпрянській Україні в 1907 – 1914 рр., напрямки діяльності і здобутки діячів Наддніпрянської України в національному русі початку ХХ ст.

Порівнювати:

Процес утворення українських політичних партій Наддніпрянської й Західної України.

XVI. Західноукраїнські землі на початку ХХ ст.

Факти:

Становище промисловості та сільського господарства. Розвиток кооперативного руху. Радикалізація українського.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

Персоналії:

А. Шептицький, К. Трильовський, І. Боберський, А. Волошин.

Називати:

Імена лідерів національно-визвольного руху початку ХХ ст.

Характеризувати:

Економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».

Визначати:

Причини активізації західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., роль А. Шептицького у піднесенні національного життя на західно - українських землях. результати боротьби національного руху Західної України на початку ХХ ст.

Порівнювати:

Економічні процеси Наддніпрянщини та Західної України.

XVII. Україна в Першій світовій війні

Факти:

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України в 1914 р. Початок російської адміністрації в Галичині. Перебіг воєнних дій на території України в 1915 – 1917 рр. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

Дати:

Серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України;

Травень 1915 р. – створення «Загальної української ради».

Персоналії:

К. Левицький, О. Бобринський.

Поняття та терміни:

«Союз визволення України», «Головна українська рада», «Загальна українська рада».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Військові події на території України у 1914 – 1916 роках, бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

Характеризувати:

Політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, процес організаційного оформлення українського руху на західноукраїнських землях, його цілі та напрямки діяльності, соціально-економічне та суспільно-політичне становище населення впродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соціальних верств українського суспільства.

Визначати:

Значення дій легіону Українських січових стрільців, соціально-економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища України в умовах Першої світової війни.

XVIII. Українська революція

Факти:

Революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали Центральної

Ради, погляди самостійників). Вплив корніловського заколоту на події в Україні. Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

Дати:

Березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради;

Квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес;

Червень 1917 р. – Перший Універсал Центральної Ради;

Липень 1917 р. – Другий Універсал Центральної Ради, збройний виступ самостійників;

Листопад 1917 р. – Третій Універсал Центральної Ради, проголошення УНР;

Січень 1918 р. – Четвертий Універсал Центральної Ради.

Персоналії:

М. Грушевський, М. Міхновський, С. Єфремов, В. Антонов-Овсієнко, Ю. Коцюбинський.

Поняття та терміни:

«Автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Народний секретаріат», «українізація армії», «регіональні республіки».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Українську Народну Республіку, держави, що межували з УНР, напрямки наступу більшовиків під час першої війни УНР з Радянською Росією, місця найбільших боїв.

Характеризувати:

Діяльність державних, громадських і політичних діячів в історії періоду, процес утворення Української Центральної Ради, формування адміністративних та представницьких органів місцевої влади, українських партій, їх програми, процес «українізації» частин російської армії, основні положення I, II, III та IV Універсалів УЦР, особливості соціально-економічного становища, повсякденне життя, настрої населення за часів революції.

Описувати:

Перебіг взаємовідносин УЦР із Тимчасовим урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні – листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської Росії з УНР.

Визначати:

Причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, їх історичне значення, наслідки оприлюднення та вплив корніловського заколоту на події в Україні; місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі, у внутрішній і зовнішній політиці.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища України в умовах революції та громадянської війни.

XIX. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918 – 1920рр.)

Факти:

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Державний переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Дати:

Січень (лютий) 1918 р. – Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу;

Березень 1918 р. – відновлення влади УЦР в умовах окупації;

29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського;

14 листопада 1918 р. – утворення Директорії;

Листопад 1918 р. – проголошення ЗУНР;

22 січня 1919 р. – Акт злуки;

Листопад 1918 – листопад 1921 р. – друга радянсько-українська війна.

Персоналії:

П. Скоропадський, К. Левицький, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С. Петлюра, В. Винниченко, В. Боженко, Н. Махно, Ю. Тютюнник.

Поняття та терміни:

«Гетьманат», «Директорія», «Українська Галицька армія».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Хід воєнних дій на території України в 1918 – 1921 рр.

Характеризувати:

Внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, більшовиків, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, культурне життя в Україні в умовах окупації та громадянської війни.

Визначати:

Причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; розбіжності між членами Директорії щодо її політичного курсу, обставини, що їх спричинили та наслідки; причини і наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавського договору; причини поразки національно-визвольних змагань українців (національно-демократичної революції в Україні), історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки).

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні в умовах національно-визвольних змагань українців.

XX. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921 – 1928 рр.)

Факти:

Процес входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Політика «коренізації» УСРР. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження в літературі та театрі. Утворення ВУАН. Боротьба з націонал-комунізмом.

Дати:

1921 – 1923 рр. – голод в Україні;

1923 – 1933 рр. – політика «українізації»;

1925 р. – завершення відбудови промисловості, курс на індустріалізацію;

1927 р. – завершення відбудови сільського господарства, курс на колективізацію;

1928 р. – «Шахтинська справа».

Персоналії:

Х. Раковський, Л. Каганович, О. Шумський, М. Скрипник, М. Волобуєв, М. Хвильовий (Фітільов), Г. Юра, Л. Курбас, М. Бойчук, О. Довженко.

Поняття та терміни:

«Націонал-комунізм», «Плуг», «Гарт», «ВАПЛІТЕ», «українізація», «автокефальна церква».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Зміни у територіально-адміністративному устрої УСРР у 1921 – 1928 рр.

Характеризувати:

Основні заходи непу, процес стабілізації економічного і соціального життя в Україні зміст політики більшовиків щодо релігії та церкви в Україні, основні завдання культурно-освітньої роботи, яку проводили більшовики в 1920-х рр., основний зміст політики «українізації», особливості розвитку української культури в цей період.

Порівнювати:

Політику «воєнного комунізму» та нову економічну політику (неп) в УСРР.

Визначити:

Результати й наслідки культурно-освітньої роботи більшовики в 1920-х рр., причини та наслідки «українізації», її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні в період непу.

XXI. Радянська модернізація України (1929 – 1938 рр.)

Факти:

Прояви процесу модернізації в радянській Україні. Зміна соціальної структури суспільства в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Монополізація духовного життя. Згортання українізації.

Дати:

1929 – 1938 рр. – період радянської модернізації в Україні;

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Основні індустріальні об’єкти, побудовані за часів модернізації.

Характеризувати:

Сутність та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації в Україні. Причини та наслідки Голодомору. Особливості суспільно-політичного та культурного життя періоду:

1932 – 1933 рр. – Голодомор в Україні;

1934 р. – перенесення столиці України з Харкова до Києва;

1937 р. – завершення колективізації в Україні.

Персоналії:

О. Стаханов, П. Постишев. С. Косіор, М. Скрипник, Й. Сталін.

Поняття та терміни:

«Форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «голодомор», «геноцид», «репресії», «розстріляне відродження».

Визначати:

Причини та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського режиму, причиново - наслідкові зв'язки між світовою економічною кризою та економічною політикою СРСР в 1930-ті рр., зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні.

Порівнювати:

Політику непу та економічну політику 1930-х років.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні в умовах радянської модернізації.

XXII. Західноукраїнські землі (1921 – 1938 рр.)

Факти:

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Українські суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя в 1930-х роках.

Дати:

1929 р. – утворення ОУН;

1930 р. – польська «пацифікація» у Східній Галичині;

15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України.

Персоналії:

Є. Коновалець, Д. Донцов, С. Бандера, А. Мельник, В. Липинський, А. Шептицький, А. Волошин.

Поняття та терміни:

«Осадництво», «пацифікація», «русофільство», «русинство», «українофільство».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Знаходити на карті:

Території, що входили до складу Польщі, Румунії, Чехословаччини, та місця основних подій періоду.

Описувати:

Перебіг боротьби за незалежність Карпатської України.

Характеризувати:

Вплив міжнародної ситуації 1930-х рр. на становище західноукраїнських земель, політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х роках.

Визначати:

Міжнародні чинники розподілу українських земель між іншими державами на початку 1920-х рр. та їх наслідки для населення, причини та наслідки діяльності політичних сил у західноукраїнських землях в цей період.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища на західноукраїнських землях у міжвоєнний період.

XXIII. Україна під час Другої світової війни (1939 – 1945 рр.)

Факти:

Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни, окупація України. Встановлення окупаційного нацистського режиму. Розгортання діяльності радянських партизан та українського визвольного руху. Створення УПА. Визволення України. Перемога у Великій Вітчизняній війні.

Дати:

17 вересня 1939 р. – Червона армія перейшла польський кордон;

15 листопада 1939 р. – Західну Україну включено до складу УРСР;

2 серпня 1940 р. – Бессарабію та Північну Буковину включено до складу УРСР;

30 червня 1941 р. – проголошення Акта про відновлення Української Держави;

6 листопада 1943 р. – визволення Києва;

9 травня 1945 р. – День Перемоги, завершення Великої Вітчизняної війни.

Персоналії:

С. Тимошенко, М. Кирпонос, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, А. Мельник, С. Бандера, Р. Шухевич, О. Довженко, О. Теліга.

Поняття та терміни:

«Депортація», «план «Ост», «новий порядок», «рух Опору».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Українські землі, приєднані до УРСР в результаті реалізації радянсько-німецьких договорів 1939 року; місця пов'язані з початком та завершенням визволення України від німецьких загарбників, битв і військових операцій, окупаційні зони, на які була розділена Україна, території поширення та активних дій різних течій руху Опору.

Описувати:

Мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941 – 1945 рр.

Характеризувати:

Зміст гітлерівського плану «Ост», нацистський «новий порядок» в Україні, діяльність радянських партизан та українського визвольного руху.

Визначати:

Наслідки радянсько-німецьких договорів 1939р. для українських земель; політики радянізації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941р., основні результати та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в історії України під час Другої світової війни.

XXIV. Післявоєнна відбудова та розвиток України в 1945 – початку 50-х років

Факти:

Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Відбудова великих індустріальних об'єктів (Азовсталь, Дніпрогес, Запоріжсталь, шахти Донбасу тощо).

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Зміни в адміністративно-територіальному устрої.

Дати:

квітень 1945 р. – Україна стає співзасновницею ООН;

1946 – 1947 рр. – голод в Україні;

квітень – липень 1947 р. – операція «Вісла».

Персоналії:

Д. Мануїльський, Р. Шухевич, Я. Галан, О. Гончар, Й. Сліпий.

Поняття та терміни:

«Операція «Вісла», «ждановщина», «космополітизм», «лисенківщина».

Характеризувати:

Зовнішньо - політичну діяльність УРСР у повоєнні роки та політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення у післявоєнні роки, зміст, методи проведення операції «Вісла», процеси радянізації на західних областей України.

Визначати:

Причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній, голод в Україні, «саморозпуску» УГКЦ.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в історії України періоду післявоєнної відбудови.

XXV. Україна в умовах десталінізації (1953 – 1964 рр.)

Факти:

Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Будівництво потужних індустріальних об'єктів. Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950 – 1960-х рр.: припинення масових репресій, політична реабілітація безвинно засуджених. Реформа управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», першої хвилі дисидентського руху наприкінці 1950 – початку 1960-х рр.

Дати:

Лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР.

Персоналії:

А. Горська, І. Драч, І. Дзюба, О. Кириченко, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, М. Підгорний, Є. Сверстюк, І. Світличний, В. Симоненко, В. Чорновіл.

Поняття та терміни:

«Відлига», «політична реабілітація», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Знаходити на карті:

Зміни в адміністративно-територіальному устрої України, місця будівництва ГЕС, протесту робітників, розробки родовищ нафти та газу, видобутку вугілля та розвитку металургії, хімічної авіаційної промисловості, автомобілебудування.

Характеризувати:

Сутність процесу лібералізації, реформи управління економікою всередині 1950 – 1960-х рр., здобутки та особливості розвитку культури всередині 1950 – 1960-х рр., сутність опозиційного руху.

Визначати:

Причини виникнення, значення опозиційного руху, наслідки процесу лібералізації для українського суспільства, наслідки економічних реформ.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні в умовах десталінізації.

XXVI. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960 – початок 1980-х рр.)

Факти:

Здійснення економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Друга хвиля дисидентського руху. Політико-ідеологічне становище радянського ладу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Конституція УРСР 1978 р.

Дати:

1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.

Персоналії:

О. Бердник, П. Григоренко, Б. Горинь, М. Горинь, М. Литвин, В. Марченко, С. Параджанов, В. Романюк, М. Руденко, В. Стус, О. Тихий. С. Хмара, П. Шелест, В. Щербицький.

Поняття та терміни:

«Розвинутий соціалізм», «застій», «номенклатура», «дефіцит», «урбанізація», «самвидав», «правозахисник».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Характеризувати основні вимоги:

Дисидентського руху 1960 – 1970-х рр., явища у сфері культури, політику русифікації в освіті, науці, літературі та мистецтві.

Визначати:

Прояви політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, причини активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища періоду «застою» в Україні.

XXVII. Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України

Факти:

Антиалкогольна кампанія, Чорнобильська катастрофа. Загострення соціально-економічної кризи: продаж товарів за картками споживача з купонами, зростання цін. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр.: загальноукраїнський страйк шахтарів, виникнення Народного руху України (Народний рух України за перебудову), перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Здобуття Україною незалежності: прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет, Акт

проголошення незалежності України, проведення референдуму та виборів Президента України.

Дати:

Квітень 1985 р. – початок «перебудови»;

26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильської АЕС;

вересень 1989 р. – виникнення Народного Руху України (Народний рух України за перебудову).

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Місце аварії на Чорнобильської АЕС.

Характеризувати:

Розгортання соціального та національного руху в Україні в умовах «перебудови», процес поступової втрати КПУ провідних позицій і впливу в суспільстві, процес утвердження незалежності України.

Визначати:

Основні риси поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні під час розпаду Радянського Союзу й відродження незалежності України;

16 липня 1990 р. – прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України;

24 серпня 1991 р. – прийняття Верховною Радою Акта проголошення незалежності України;

1 грудня 1991 р. – всеукраїнський референдум і вибори Президента України.

Персоналії:

Л. Кравчук, Л. Кучма, В.Чорновіл.

Поняття та терміни:

«Інфляція», «гласність», «плюралізм».

XXVIII. Україна в умовах незалежності

Факти:

Заснування Збройних Сил України. Прийняття Конституції України. Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства та соціально-економічні реформи наприкінці XX – на початку XXI ст.: приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства. Інтегрування України у світове співтовариство.

Дати:

6 грудня 1991 р. – заснування Збройних Сил України;

липень 1994 р. – обрання Л. Кучми Президентом України;

1995 р. – Україна стає членом Ради Європи;

28 червня 1996 р. – прийняття Конституції України;

грудень 2004 р. – обрання Президентом України В. Ющенка;

2006 р. – прийняття Верховної Радою України Закону «Про Голодомор 1932 – 1933 років в Україні»;

2013 р. – революція Гідності. Початок російської збройної агресії роти України.

Персоналії:

Л. Кучма, В. Ющенко, В. Янукович, П. Порошенко.

Поняття та терміни:

«Приватизація», «поліетнічна держава».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Характеризувати:

Державотворчі процеси, соціально-економічних реформ в України та її інтеграцію у світове співтовариство.

Описувати:

Здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий гуманітарний та освітній простір.

Визначати:

Риси економічного соціального політичного, національного, культурного життя.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища Україні в умовах незалежності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1-10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно» (130-140 балів для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»);

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі на спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» – складає 130 балів, для всіх інших спеціальностей – 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лях Р., Темірова Н. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2003. – 192 с.

2. Власов В. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 280 с.

3. Власов В. Історія України: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 256 с.

4. Швидько Г. К Історія України. XVI – XVIII ст.: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 1999. – 384 с.

5. Турченко Ф., Марокко В. Історія України: Підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 352 с.

6. Реєнт О., Малій О. Історія України. Кінець XVIII – початок XX століття: Посібн. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2003. – 224 с.

7. Турченко Ф. Новітня історія України. Частина перша. 1914–1939: Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2002. – 352 с.

8. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914–1939): Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2003. – 304 с.

9. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 1914–1939: 10 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2003. – 352 с.

10. Турченко Ф. Новітня історія України (1939 – початок XXI ст.): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – 384 с.

11. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1939–2001): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 320 с.

12. Гупан Н. М., Пометун О. І., Фрейман Г. О. Новітня історія України: 11 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2007. – 384 с.

13. Крупчан С., Крупчан Т., Скопненко О., Іванюк О. Новий довідник: Історія України. – К.: Казка, 2006. – 736 с.

14. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб./3-тє вид., вип., доп. – К.: Академвидав, 2007. –688 с.

15. Кульчицький С. В., Мицик Ю. В., Власов В. С. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Літера ЛТД, 207. – 528 с.

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова Приймальної комісії ПДАТУ
професор _____ **В.В. Іванишин**
_____2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з математики
при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі
за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії
доцент _____ **Н.А. Марчук**

Кам'янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з математики складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «04» березня 2019 року
Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з математики	5
Критерії оцінювання	6
Список рекомендованої літератури	7

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту з математики укладено на основі чинних навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів з математики для 5–9 класів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804) та для 10-11 класів (затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539).

Матеріал програми вступного іспиту з математики поділено на шість тематичних блоків: «Числа і вирази», «Рівняння, нерівності та їх системи», «Функції», «Елементи комбінаторики, початки теорії ймовірностей та елементи статистики», «Планіметрія», «Стереометрія», які, в свою чергу, розподілено за розділами і темами.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються цифрами, варіантів вибору – 4.

Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ З МАТЕМАТИКИ

Числа і вирази

Дійсні числа (натуральні, цілі, раціональні та ірраціональні), їх порівняння та дії з ними. Числові множини та співвідношення між ними.

Відношення та пропорції. Відсотки. Основні задачі на відсотки.

Раціональні, ірраціональні, степеневі, показникові, логарифмічні, тригонометричні вирази та їхні перетворення.

Рівняння, нерівності та їх системи

Лінійні, квадратні, раціональні, ірраціональні, показникові, логарифмічні, тригонометричні рівняння, нерівності та їх системи.

Застосування рівнянь, нерівностей та їх систем до розв'язування задач.

Функції

Числові послідовності.

Лінійні, квадратичні, степеневі, показникові, логарифмічні та тригонометричні функції, їх основні властивості.

Похідна функції, її геометричний та фізичний зміст. Похідні елементарних функцій. Правила диференціювання.

Дослідження функції за допомогою похідної. Побудова графіків функцій.

Первісна та визначений інтеграл. Застосування визначеного інтеграла до обчислення площ плоских фігур.

Елементи комбінаторики, початки теорії ймовірностей та елементи статистики

Перестановки, комбінації, розміщення (без повторень).

Комбінаторні правила суми та добутку.

Ймовірність випадкової події. Вибіркові характеристики

Планіметрія

Найпростіші геометричні фігури на площині та їхні властивості.

Коло та круг. Трикутники. Чотирикутники. Многокутники.

Геометричні величини та їх вимірювання.

Координати та вектори на площині.

Геометричні перетворення.

Стереометрія

Прямі та площини у просторі.

Многогранники, тіла і поверхні обертання.

Координати та вектори у просторі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1-10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно» (130-140 балів для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»);

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі на спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» – складає 130 балів, для всіх інших спеціальностей – 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алгебра і початки аналізу. 11 клас: Підручник / Афанасьева О.М., Бродський Я.С., Павлов О.Л. Сліпенко А.К. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
2. Боднарчук Ю.В. та ін. Математика. Вступні тести. Тренувальні задачі. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2005.
3. Вишенський В.А. Збірник задач з математики / Вишенський В.А., Перестюк М.О., Самойленко А.М - Київ: Либідь, 1993.
4. Геометрія. 10-11 класи: Підручник / Афанасьева О.М., Бродський Я.С., Павлов О.Л. Сліпенко А.К. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005.– 288 с.
5. Довідник для вступників до вищих навчальних закладів України на 2001 рік / Упоряд.: Гайдукевич Т.Є., Дмитриченко М.Ф., Коваленко Ж.В., Колосник Г.О., Пальчевська С.В. - Київ: Абрис, 2001.
6. Захарійченко Ю.О. Повний курс математики в тестах / Ю.О. Захарійченко, О.В. Школьний, Л.І. Захарійченко, О.В. Школьна. – 2-ге вид., випр. – Х.: Видавництво «Ранок», 2012. – 496 с. – (Енциклопедія тестових завдань).
7. Збірник завдань для державної підсумкової атестації з математики. За редакцією Слєпкань З.І. - Харків: Гімназія, 2002.
8. Збірник задач з математики. За редакцією Сканаві М.І. - Київ: Освіта, 1997.
9. Литвиненко Г.М. Збірник завдань для екзамену з математики / Литвиненко Г.М., Федченко Л.Я., Швець В.О. - Львів: ВНТЛ, 1997.
10. Максименко О.Ю., Тарасенко О.О. Збірник тренувальних завдань з математики для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / О.Ю. Максименко, О.О. Тарасенко. – Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. – 96 с.
11. Математика : Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання / Уклад.: А. М. Капіносов, Г. І. Білоусова, Г. В. Гап'юк, Л. І. Кондратьєва, О. М. Мартинюк, С. В. Мартишок, Л. І. Олійник, П. І. Ульшин, О. Й. Чиж. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2013. — 528 с
12. Математика. Комплексне видання: Довідник з математики. 5-11 класи. Аналіз найпоширеніших помилок. Типові тестові завдання / Будна О.С., Будна С.М., Гальперіна А.Р., Забелишинська М.Я. — Харків: Літера ЛТД,2011 — 320с.
13. Нелін Є.П. Алгебра і початки аналізу: Дворівневий підручник для 11 класу загально освіт, навч. закл. — Світ дитинства, 2005.— 392 с.
14. Погорєлов О.В. Геометрія. Підручник для 7-11 класів. - Київ: Освіта, 1993.
15. Роганін О.М. Алгебра та початки аналізу: навчальний посібник (Серія «Ґрунтовна підготовка до ЗНО і ДПА за 50 тижнів) / О.М. Роганін. – Х.: Веста, 2011. – 256 с.

16. Старова О.О. Готуємось до державної підсумкової атестації зовнішнього незалежного оцінювання з математики. Посібник для вчителя (Серія «Підготовка до ЗНО») / О.О.Старова, І.С. Маркова. – Х.: Основа, 2008. – 256 с.
17. Титаренко О.М. 5770 задач з математики з відповідями / О.М. Титаренко. – Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2007. – 336 с.
18. Толок В.О. Математика для вступників до вузів. Навчальний посібник / Толок В.О., Киричевський В.В., Волкова Т.Д. - Запоріжжя: Просвіта; К.: Наук, думка, 2000. - 656 с.
19. Шкіль М.І. Алгебра і початки аналізу. Підручник для 10-11 класів середньої школи / Шкіль М.І., Слєпкань З.І., Дубинчук О.С. – Київ: Освіта, 2006. – 384 с.

Міністерство освіти і науки України
Подільський державний аграрно-технічний університет

Голова Приймальної комісії ПДАТУ
професор _____ **В.В. Іванишин**
_____2019р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту з української мови і літератури
при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі
за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії
доцент _____ **О.П. Прокопова**

Кам'янець – Подільський-2019

Програма вступного іспиту з української мови і літератури складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Подільського державного аграрно-технічного університету на 2019 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Приймальної комісії ПДАТУ
Протокол № 3 від «04» березня 2019 року

Відповідальний секретар Приймальної комісії ПДАТУ

доцент **О.М. Семенов**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми з української мови і літератури	5
Критерії оцінювання	9
Список рекомендованої літератури	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступних випробувань з української мови і літератури розроблено з урахуванням чинних програм зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури (наказ Міністерства освіти і науки України № 77 від 03.02.2016р.), програм з української мови для 5–9 класів та програм для навчання учнів 10–11 класів.

Вступне випробування проводиться у формі тестування.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення»).

Вступний письмовий іспит має на меті виявити рівень навчальних досягнень та ступінь підготовленості з української мови і літератури з метою їхнього подальшого навчання у ПДАТУ; оцінити знання мовних закономірностей, правил орфографії та пунктуації; уміння розпізнавати мовні явища і закономірності.

Тест складається з 25 завдань.

Завдання позначаються римськими цифрами, варіантів вибору – 4.

Завдання диференційовані наступним чином: 10 – початкового рівня складності; 5 – середнього рівня складності; 5 – високого рівня складності та 5– фахового спрямування.

Час виконання тестових завдань становить 2 години.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Алфавіт. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у – в*, *і – й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [*е*], [*и*], [*о*] в коренях слів. Сполучення *йо*, *ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія

Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників.

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв’язок прийменника з непрямими відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис

Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Просте ускладнене речення

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях з прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Тестові завдання	Бали	Максимальна кількість балів
1-10	5 балів (за кожне завдання)	50
11-15	8 балів (за кожне завдання)	40
16-20	10 балів (за кожне завдання)	50
21-25	12 балів (за кожне завдання)	60

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно» (130-140 балів для спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»);

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі на спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» – складає 130 балів, для всіх інших спеціальностей – 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко Н. В. Українська мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2005. – 272 с.

2. Єрмоленко С. Я. Рідна мова: Підруч. для 5 кл.– К.: Грамота, 2005. – 240 с.

3. Бондаренко Н. В. Українська мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – 240 с.

4. Глазова О. П. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл.– К.: Педагогічна преса, 2006. – 288 с.

5. Єрмоленко С. Я. Рідна мова: Підруч. для 6 кл.– К.: Грамота, 2006. – 296 с.

6. Пентилюк М. І. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – 272 с.

7. Біляєв О. М Українська мова: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.

8. Олійник О. Б. Українська мова: Підручник для 7 кл. середньої школи. – К.: Вікторія, 2003. – 364 с.

9. Передрій Г. Р. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – 272 с.

10. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 288 с.

11. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 256 с.

12. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.

13. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. – К.: Вікторія, 2004. – 288 с.

14. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2002. – 208 с.

15. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 9 кл. середньої школи. – К.: Вікторія, 2003. – 384 с.

16. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – 256 с.

17. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К. Освіта, 2004. – 384 с.

18. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 10–11 кл. середньої школи. – К.: Вікторія, 2004. – 448 с.

19. Плющ М. Я. Українська мова. Довідник. – К.: Освіта, 2002. – 228 с.

20. Український правопис / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – 7-е вид., стереотип. – К., 1998. – 240 с.

21. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2005. – 208 с.